

Broerstraat 5

In dit nummer:

Landschap in het nauw

Macro-econoom wordt rector magnificus

Na de kernramp

Geschiedenis van onze sloppen

Flossen voor je gezondheid

Aurelia Colombi Ciacchi

'Ik houd van de vragen die studenten stellen. Hun hoofd is nog niet voorgeprogrammeerd met juridische taal en stramienen'

Creëer ruimte voor ambitie

AOG School of Management biedt managers en professionals een veelzijdig palet aan opleidingen en masters. Hierbinnen vindt kruisbestuiving plaats tussen hoogleraren, praktijkprofessionals en deelnemers. Deze vorm van cocreatie versterkt de denkracht en daagt uit tot zelfontplooiing.

Opleidingen:

- Bestuurlijk Leiderschap
- HR-Strategie
- Merkmanagement
- Strategisch Beleidsadvies
- Strategisch Communicatiemanagement
- Summercourse Verandermanagement
- Toegepaste Bedrijfskunde
- Business Strategy Course
- Management van Organisaties
- Public Strategy Course
- Strategic Business Development
- Strategisch Programmamanagement
- Talent en Organisatieontwikkeling
- Verandermanagement

Masterprogramma's:

- Executive Master of Business Valuation
- Kopstudie MBA
- Master of Facility Management & Vastgoed (MFM)
- Flexibele Masterstudie
- Master of Science Bedrijfskunde (MSc/drs.)

Kijk voor ons volledige aanbod, ook incompany, op www.aog.nl

- > **4** **Landschap in het nauw**
Theo Spek, hoogleraar Landschapsgeschiedenis, en Teo Wams van Natuurmonumenten maken zich zorgen.
- > **7** **Alumnus in het buitenland**
- > **8** **Dirigent in de rechtsgeleerdheid**
Aurelia Colombi Ciacchi, Endowed Chair hoogleraar Law and Governance
- > **10** **Alumnus schrijft boek**
- > **11** **Ain Wondre Stad**
- > **12** **Hoop putten uit stank en armoe**
Auke van de Woud ontromantiseert de armoede in onze sloppen honderd jaar geleden
- > **14** **Wodka tegen de straling**
25 jaar na de kernramp in Tsjernobyl gevaren in Wit-Rusland nog steeds ontkend
- > **15** **Column Steven van de Vijver**
- > **16** **'Wantrouwen tegen ons is toegenomen'**
Monetair econoom Elmer Sterken, rector magnificus in financieel zwaar weer
- > **18** **Terug met Henk van Os**
De kunsthistoricus bespreekt zijn drang tot godsdienst met zoon Pieter
- > **19** **Topsporter bij toeval**
Spannend seizoen voor profwielrenster en alumna geschiedenis Marijn de Vries
- > **20** **Wie gezond wil zijn, moet flossen**
Hoogleraar Parodontologie waarschuwt tegen onderschatting tandvleesontsteking
- > **22** **Zijn psychologen de statistiekcolleges vergeten?**
Ernstige fouten in veel wetenschappelijk onderzoek, ontdekte statisticus Rink Hoekstra
- > **23** **De Nacht van Kunst & Wetenschap**
Zaterdag 4 juni is de binnenstad van Groningen *the place to be*
- > **24** **Column Tienke Koning en Ubbo Emmius Fonds**
- > **25** **Alumni Actief**
- > **26** **Alumnus schrijft verhaal**
- > **28** **Life Long Learning**
- > **30** **Oraties, Portretten en Colofon**

Foto voorkant > Hoogleraar Aurelia Colombi Ciacchi FOTO > STIJNTJE DE OLDE

Een andere rector magnificus, een nieuwe Endowed Chair hoogleraar (bij rechten) en ook een vernieuwde 'cover' van *Broerstraat 5*. Het markeert de tijd van 'Een nieuwe lente, een nieuw geluid'. En er staat nog veel meer 'nieuws' in dit aprilnummer. Want het mag dan onmogelijk zijn elke alumnus aan te spreken op zijn eigen vakgebied, wel proberen we met onze verhalen zo dicht mogelijk aan te sluiten bij u, lezer, en dus ook bij de actualiteit.

Maar wat is actueel en wat ligt al weer achter ons? Het zijn voortdurend schuivende panelen, wat voor een kwartaalblad extra lastig is. Toen wij besloten correspondentente Esmeralda van Boon in Egypte te benaderen, rommelde het alleen nog maar in Tunesië. Inmiddels heeft de alumna geschiedenis geschreven met haar ooggetuigeverslagen van de Arabische Lente. Andersom werd het boek waarmee historica Franka Hummels de kernramp in Tsjernobyl in herinnering bracht, vlak na verschijnen helaas weer griezelig actueel. De pijn door de bezuinigingsplannen van het kabinet voor universiteiten, natuur en landschap in Nederland lijken daar ineens bij in het niet te vallen.

Ook komen we met verhalen over schrijnende armoede in de sloppen, domme statistische fouten en ondermijnende tandvleesontsteking. Al met al lijkt het motto van dit lentenummer wel 'tout lasse, tout casse, tout passe'. Het tegendeel is het geval. In de aard van de wetenschap ligt gelukkig niet alleen het duiden van problemen besloten, maar ook het aandragen van oplossingen. Daarom is het niet verwonderlijk dat in de genoemde artikelen vaak hoop op verbetering gloort.

Er gaat een optimistische kracht uit van de geïnterviewde academici, op wie de RUG zo trots is en die zo gedreven bezig zijn. Net als de Italiaanse hoogleraar Aurelia Colombi Ciacchi voor ogen had toen zij aan haar studie rechten begon, lijken zij allen te willen meehelpen aan de verbetering van de kwaliteit van het maatschappelijk leven. Het zijn zwaluwen, die de komst van de zomer doen vermoeden...

Wij wensen u een mooie lente.

De redactie
redactieB5@rug.nl

Landschap in het nauw

De drastische bezuinigingen op de natuur houden de gemoederen bezig. Staatssecretaris Henk Bleker snijdt flink in het budget van Staatsbosbeheer en wil de Ecologische Hoogstructuur (EHS) niet afmaken. **Theo Spek**, RUG-hoogleraar Landschapsgeschiedenis, en **Teo Wams**, directeur Natuurbeheer bij Natuurmonumenten, maken zich zorgen. Het Nederlandse landschap zit in het nauw.

Kenniscentrum Landschap

Op 1 september 2010 werd aan de RUG het Kenniscentrum Landschap opgericht. Dit multidisciplinaire centrum aan de Faculteit der Letteren, waarvan hoogleraar Theo Spek hoofd is, richt zich op onderzoek, opleiding en kennisoverdracht op het gebied van het Nederlandse en Europese cultuurlandschap. Het werkt nauw samen met historici, planologen, archeologen en biologen.

Het centrum verzorgt een interdisciplinaire master- en researchmasteropleiding en biedt ruime mogelijkheden voor fundamenteel onderzoek. Ook is er plaats voor door overheden en maatschappelijke organisaties betaald onderzoek op het gebied van ruimtelijke ordening, landschapsbeleid, erfgoedzorg, waterbeheer, landbouw, recreatie, toerisme, natuur- en landschapsbeheer. Verder wil het Kenniscentrum Landschap een brug slaan tussen wetenschap en samenleving, onder andere met de cursus 'Cultuurlandschappen van Noord-Nederland'.

> www.rug.nl/let/kenniscentrumlandschap

vervolg op pagina 6

Prinses Máxima kreeg het halve land over zich heen toen ze enkele jaren geleden zei dat ze dé Nederlandse identiteit niet had kunnen vinden. Theo Spek parafraseert haar uitspraak en betreft die op hét Nederlandse landschap. 'Dat bestaat dus ook niet.' Hij vindt het vreemd dat de PVV in het regeerakkoord heeft laten opnemen dat het Nederlandse erfgoed wél beschermd moet worden als onlosmakelijk onderdeel van onze nationale identiteit, maar de natuur niet. Spek: 'Natuur en erfgoed zijn allebei onderdeel van het landschap, zijn met elkaar verweven. Onlosmakelijk. Toch is natuur blijkbaar links en erfgoed rechts. Historisch gezien is deze voorliefde voor erfgoed trouwens niet nieuw. Ook in de jaren dertig en veertig was er een grote belangstelling voor erfgoed en nationale identiteit. Mijn vakgebied was in die tijd heel populair. Frappant dat het nu weer gebeurt.'

Historische landschappen

Als hoogleraar Landschapsgeschiedenis ziet Spek het landschap veel breder dan natuur of erfgoed alleen. 'Het is meer dan het plaatje dat je ziet. Landschap zit in alles om ons heen: het tastbare resultaat van een eeuwenlange wisselwerking tussen mens en natuur en tegelijkertijd een spiegel van de ideeënwereld van allerlei soorten mensen uit allerlei verschillende tijden. Het laat zien wat we doen en wat wij in het verleden hebben gedaan. Het landschap weerspiegelt de idealen van mensen, van samenlevingen. Je

ziet er de invloed van herenboeren en arbeiders, van kloosters en kerk, boeren, burgers en adel.' In zijn vakgebied komt het allemaal samen: hoe het landschap is ontstaan, hoe het is opgebouwd, wat de problematiek vroeger was en op welke manier het zich ontwikkelt. 'Ik ben geen voorstander van een museumlandschap. Je kunt de boel niet helemaal stil leggen, je moet meegaan in de ontwikkeling die een landschap door de eeuwen heeft doorgemaakt. Maar je moet wel oog houden voor een goede balans. In het verleden heeft de ruilverkaveling veel historische landschappen kapotgemaakt. Ook nu zie je nog steeds dat grootschalige landbouw en natuur op slechte voet staan met elkaar. Als er één functie domineert, gaat het mis. De beste resultaten krijg je als je een landschap multifunctioneel aanpakt. Dat zie je goed in het Drentse landschap, bijvoorbeeld bij de Drentsche Aa.'

Ontvlechten

Een van de bezuinigingen treft de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze wordt niet afgemaakt. Voor de natuur is dat een drama, vindt Teo Wams, RUG-alumnus biologie en directeur Natuurbeheer bij Natuurmonumenten. 'De EHS verbindt niet alleen onze natuurgebieden aan elkaar, maar kan ook functies ontvlechten, zodat boeren en natuur geen last van elkaar hebben. We waren al heel ver met de realisatie en als we nu ineens stoppen heb je een weg die leidt naar nergens en zit je met boerenbedrijven die omringd zijn door natuur en

FOTO ELMER SPAARGAREN

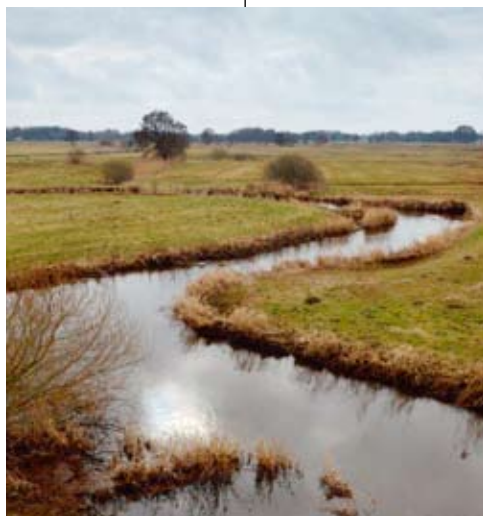
Theo Spek (1963) studeerde en promoveerde aan de Landbouw Universiteit Wageningen. Hij was als onderzoeker verbonden aan het DLO-Staring Centrum, Alterra en van 2002-2010 aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Hij werkte mee aan grote interdisciplinaire landschapsprojecten over Drenthe en de Veluwe en stond aan de wieg van de landschapsbiografie van de Drentsche Aa. In 2006 werd hij bijzonder hoogleraar landschapsgeschiedenis aan de RUG en in 2010 fulltime. Spek is hoofd van het Kenniscentrum Landschap van de RUG.

FOTO WIM KLUWERS

Teo Wams (1959) studeerde biologie aan de RUG en ging in 1984 werken bij de Vereniging Milieudefensie, waar hij in 1990 algemeen directeur werd. Hij was betrokken bij campagnes en publicaties over thema's op het snijvlak van milieu en afval, landbouw, ruimtelijke ordening en duurzame ontwikkeling. Sinds 1 januari 2004 is hij directeur Natuurbeheer bij de Vereniging Natuurmonumenten.

FOTO HENDRIK VAN KAMPEN

geen kant op kunnen. De ontvlechting werkt pas als je het hele plan hebt uitgevoerd. Zo kun je vaak pas op het laatst het grondwaterpeil verhogen. Niet eerder, want dan hebben de boeren daar last van.' Wams noemt een voorbeeld op Texel dat net op de valreep goed lijkt te gaan. 'Daar waren we al heel ver met het onderling ruilen van stukken grond zodat er een groot natuurgebied zou ontstaan in de polder. En toen kwamen de bezuinigingen. Gelukkig heeft de provincie zich hier sterk voor gemaakt en gaat dat project gewoon door.'

Boerennatuur

Dat de staatssecretaris meer ruimte wil geven aan boeren in het natuurbeheer, vinden Spek en Wams geen van beiden een probleem. Spek: 'Er is nu vaak sprake van een tegenstelling tussen natuur versus boerennatuur. Natuurgroeperingen vinden dan dat boeren niet goed voor het landschap zorgen en boeren vinden het zonde dat boerenland wordt veranderd in nieuwe natuur. Het klopt dat er minder natuurwaarden aanwezig zijn in het cultuurlandschap van de boeren, maar dat betekent niet dat het minder waard zou zijn. Je moet een middenweg zien te vinden.' Boeren hebben lang buiten spel gestaan, weet ook Wams. 'Ik beweer zeker niet dat boeren niet goed voor de natuur zorgen. Maar het is natuurlijk onzin om boeren het beheer te geven over het Dwingelderveld, daar kunnen ze niets mee. Weidevogelgebieden zijn weer wel geschikt om mede door boeren beheerd te worden.'

De bezuinigingen gaan veel te ver, vinden beide heren. Spek: 'Ik zie daar ook rancune in. Bezuinigen op de natuur, omdat het een linkse hobby zou zijn. Die veertig procent die nu wordt gekort betekent een slachting die onder meer Staatsbosbeheer hard treft. Daar zullen honderden ontslagen vallen. Bleker wil stukken bos verkopen, maar aan wie? En wat gebeurt er dan mee?' Ook Wams weet niet hoe dit zal aflopen. 'Wij hopen dat de provincies zullen bijspringen om in ieder geval een aantal projecten toch te kunnen afmaken. Dat er bezuinigd moet worden begrijp ik, maar je kunt het ook anders doen, bijvoorbeeld de uitvoering van de EHS uitsmeren over een langere periode.'

Elzensingels

Spek vraagt zich af of het natuurbeleid van de afgelopen jaren niet te ver van de mensen af heeft gestaan. 'Mensen zijn gehecht aan het landschap, vooral van de streek waar ze vandaan komen. Als ik ergens een lezing over het landschap van een gebied geef, zit de zaal altijd

vol. Men voelt zich verbonden. Wellicht staan grote projecten als de EHS te ver van ze af. Soms is er plaatselijk veel weerstand, bij boeren én bewoners omdat zij het gevoel hebben dat een klein clubje ecologen een project erdoor willen duwen.' De hoogleraar is gecharmeerd van kleinschalige en multifunctionele projecten waarbij verschillende groepen samenwerken. 'In de Friese Wouden zie je hoe boeren met veel liefde prachtige elzensingels in stand houden. Wij doen mee met een project waarin een grote groep vrijwilligers – bewoners, boeren en studenten – een biografie maakt van dat landschap. De beste garantie dat het goed gaat met het landschap is dat bewoners veel kennis hebben van hun leefomgeving. Liefdeloze ingrepen worden dan veel sneller gesignaleerd. We steken daarom veel tijd in het ontsluiten van landschapskennis met en voor bewoners, onder meer met een interactieve website over de cultuurlandschappen van Noord-Nederland. Kaarten, foto's, veldnamen, verhalen over plekken: alles kan er op. Ook het tijdschrift *Noorderbreedte*, waar ik bij betrokken ben, vervult die belangrijke informerende en enthousiasmerende rol.'

‘Mensen zijn gehecht aan het landschap’

Ook Wams erkent dat de overheid steken heeft laten vallen in het betrekken van de bewoners. 'Het gaat om langetermijnprojecten waarbij er tien, twintig jaar geleden inspraak is geweest en daarna niets. Als de bulldozers dan komen, roepen de huidige bewoners dat ze dit helemaal niet willen. Die krijgen dan te horen: luister, jullie hebben indertijd ja gezegd. Maar ondertussen zijn mensen overleden en verhuisd. Je moet als overheid de mensen meenemen in je verhaal. Rekening houden met de menselijke maat. Weerstand kan ook omslaan, zoals die tegen het plan om het eiland Tiengemeenten terug te geven aan de natuur. Binnen een jaar was het een vogelparadijs en er komen nu jaarlijks tienduizenden recreanten uit Rotterdam.'

TEKST > **MARJAN BROUWERS**

FOTO'S > **HARRY COCK**, PAGINA 4 EN 5

De Arabische lente van Esmeralda van Boon

Na vier jaar Egypte wou arabiste **Esmeralda van Boon** (33) weer een leven in Groningen oppakken. De revolutiegolf in het Midden-Oosten bepaalde anders.

11 februari 2011. De Egyptische leider Moebarak is afgetreden. Esmeralda van Boon staat te stralen op straat in een feestvierend Caïro. Ze is live in de uitzending van Pauw en Witteman. Vier dagen eerder zit de Groningse arabiste nog hoogstpersoonlijk in de talkshow aan tafel. Even terug in Nederland, om op adem te komen. Pauw en Witteman laten die avond wat beelden uit een roerig Egypte zien. We zien er Van Boon die snel haar contactlenzen verwisselt voor een bril, als ze traangas in haar ogen voelt prikken.

In 2005 studeerde Van Boon aan de RUG af in Moderne Talen en Culturen van het Midden-Oosten, specialisatie Arabisch. Die opleiding en vijf jaar journalistieke werkervaring verklaren dat ze nu bovenop de spannende ontwikkelingen in het Midden-Oosten zit. De alumna is redacteur, tolk en vertaler voor actualiteitenrubriek Nieuwsuur.

Gevaarlijk

Onlangs trouwde haar zusje. Op het nippertje haalde Esmeralda een vliegtuig om erbij te kunnen zijn. De Nieuwsuurploeg miste haar direct. Collega Jan Eikelboom vertelt bij Pauw en Witteman hoe een lokale tolk Van Boon even verving. Meteen ging er van alles mis en belandde de ploeg in gevaarlijke situaties.

Van Egypte ging Van Boon automatisch door naar Libië. Als de deadline van de *Broerstraat 5* is aangebroken, zijn de onlusten daar nog in volle gang. Dictator Kadafi wil van geen wijken weten. De foto die Van Boon stuurt, is veelzeggend. We zien haar met een cameraman tussen jonge Libische mannen die zich in Benghazi, de tweede stad na Tripoli, bewapenen. Voor het geval Kadafi de stad gaat bombarderen.

Vele pogingen om Van Boon te spreken mislukken. Mobiele telefoons, gewone telefoons, satelliettelefoons, niks werkt. We 'praten' per e-mail, die soms wel in de lucht is. Of Van Boon onder stormachtige en gevaarlijke omstandigheden haar werk wel goed kan doen? 'Ja, je moet alleen niet in de frontlinie gaan staan.' En objectief zijn? Dat probeert ze, zegt ze, maar je blijdschap en kippenvel als de bevolking successen boekt, zijn niet te beheersen. 'Als je vindt dat een systeem een volk onderdrukt, dan deel je vreugde met het volk.'

Slaapplaats

Haar eerste kennismaking met de journalistiek was in 2004, tijdens een stage van vijf maanden bij de *Cairo Times*, mailt ze. Ze vond het meteen fantastisch. Ondertussen deed ze klussen voor *NRC Handelsblad*, *IKON*, *NOS*, voor een Belgische omroep en zelfs was ze eens voor Netwerk in Darfur. In Caïro bemande ze van mei 2006 tot juni 2010 een mediakantoor, Camforce Middle East.

Eind vorig jaar ging ze weer in Groningen wonen, om daar als freelancer verder te gaan. 'Ik had lang genoeg ver bij familie en vrienden vandaan gewoond', aldus de van oorsprong Harense alumna, die in de toekomst graag lezingen zou willen geven, of college aan studenten journalistiek. Over werken in lastige gebieden.

Maar eerst zoekt ze nu weer een slaapplaats in Hilversum. Nieuwsuur heeft haar voor vijf maanden ingehuurd als redacteur en verslaggever. 'Ik denk dat het nog wel even doorgaat met deze Arabische lente.'

TEKST > **ELLIS ELLENBROEK**

Dirigent in de rechtsgeleerdheid

Aurelia Colombi Ciacchi

(Italië, 1970) studeerde rechten aan de universiteit in haar geboortestad, Trieste. Voor ze in oktober 2010 hoogleraar werd op een Endowed Chair van de RUG, werkte ze aan verschillende universiteiten in Italië, Duitsland, de VS en Groot-Brittannië. Ze promoveerde twee maal, eerst in Italië en later in Duitsland, summa cum laude. Behalve hoogleraar Law and Governance is ze directeur van het nieuwe Centre for Law and Governance van de RUG.

Aurelia Colombi Ciacchi bekleedt een Endowed Chair bij de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Ze is thuis in verschillende gebieden van het recht. 'Ik leerde vele instrumenten bespelen en nu ben ik zelf de dirigent van het orkest.'

TEKST >
MAAIKE MULLER
FOTO >
STIJNTJE DE OLDE

‘Ik houd van het Nederlandse academische systeem. Ik denk dat ik hier nog wel even blijf.’

Wie met prof.dr.dr. Aurelia Colombi Ciacchi praat, krijgt in korte tijd een inkijkje in veel gebieden van de juridische wereld: privaatrecht, constitutioneel recht, strafrecht, administratief recht, milieubeschermingsrecht. Ze haalt de voorbeelden om haar verhaal te illustreren overal vandaan. ‘In alle gebieden van het recht is “governance” te vinden,’ verklaart ze.

De Italiaanse is sinds oktober vorig jaar hoogleraar Law and Governance aan de RUG en directeur van het Centre for Law and Governance. Ze heeft in die korte tijd goed Nederlands leren spreken, maar voor governance gebruikt ze de Engelse term. ‘Er is in het Nederlands geen goede vertaling voor. Het zit tussen de begrippen bestuur, beleid, politiek en regulering in,’ legt ze uit. ‘Een grove definitie is “besturen en beleidmaken door de overheid en door de maatschappij zelf”’.

Binnen haar instituut onderzoekt men bijvoorbeeld de verhoudingen tussen privaaten publiekrechtelijke kwesties. Hoe kunnen publieke en private belangen door middel van het recht met elkaar in balans worden gebracht? Bij winkeldiefstal bijvoorbeeld krijgt de gepakte dief te maken met regulering door de overheid. Stelen is bij wet verboden en de dief zal door de overheid op zijn daad worden aangesproken. Maar hij kan ook te maken krijgen met een toegangsverbod voor alle winkels in de straat of het winkelgebied. Dat is een voorbeeld van private regulering door een organisatie van winkeliers. Een ander voorbeeld van private governance zijn de regels die multinationals zichzelf opleggen in landen waar de sociale en milieuwetten niet zo streng zijn. Zij kiezen ervoor zich netter te gedragen dan dat land van ze eist.

Hokjes

‘Traditioneel juridisch onderzoek is sterk nationaal georiënteerd en erg gecompartmenteerd. Zo worden juristen ook opgeleid,’ stelt Colombi Ciacchi. Iedereen zit in zijn eigen hokje. ‘Eén van de doelen van ons centrum is meer samenwerking te stimuleren binnen de rechtenfaculteit. Omdat governance in ieder rechtsgebied voorkomt, is dat een prima onderwerp om die samenwerking te bereiken.’ Zo werkt de jonge Endowed Chair-hoogleraar aan

een boek over de interactie tussen governance en het recht. RUG-juristen schrijven ieder van uit hun eigen expertise een hoofdstuk.

Tot voor kort deed Colombi Ciacchi zelf haar onderzoek ook binnen de hokjes. Maar wel steeds een ander, zoals milieubeschermingsrecht, Europees privaatrecht, strafrechtsvergelijking en familierecht. ‘Het is alsof ik verschillende instrumenten heb leren bespelen. Maar ik heb me nooit gespecialiseerd in een van de instrumenten, ik stortte me steeds met veel liefde op een nieuw muziekinstrument. En nu valt alles op zijn plek. Nu ben ik de dirigent van het orkest. Dit is precies wat ik leuk vind.’

Internationaal

‘Ik daag juridische onderzoekers uit over hun grenzen te kijken. Dat is een verrijkingproces voor iedereen.’ Niet alleen de mentale, maar ook de landsgrenzen steekt Colombi Ciacchi graag over. Ze werkte in Italië, Duitsland, Groot-Brittannië en de VS. ‘De mooiste momenten in mijn vak zijn de congressen. Het discussiëren met mensen uit verschillende hoeken van de wereld. Ik ben hier gevraagd om hoogleraar te worden op een endowed chair. Met deze bijzondere leerstoelen wil de RUG internationalisering stimuleren,’ zegt Colombi Ciacchi. ‘Ik zie het als mijn missie om het juridisch onderzoek een internationaal karakter te geven en een Europees netwerk van onderzoekers op te bouwen.’

Die internationale dimensie wordt steeds belangrijker. Als consument hebben we bijvoorbeeld allemaal veel te maken met Europese regelgeving, legt ze uit. ‘Het is belangrijk dat die Europese wetten passen bij de behoeftes van de consumenten en de markt. Je kunt de wet verbeteren door naar goede voorbeelden te zoeken in verschillende landen. Liefst in een internationaal, gezamenlijk onderzoek. Een voorstel tot verbetering van de wet door één dame vanuit Nederland heeft toch minder effect dan een voorstel van een internationaal gezelschap.’

Onafhankelijk jurist

De kwaliteit van het maatschappelijke leven verbeteren, dat wilde Colombi Ciacchi toen ze rechten ging studeren in Trieste. Ze dacht er nog niet over om wetenschapper te worden. ‘Ik

wilde in ieder geval een onafhankelijk jurist zijn, werken op het gebied van sociaal- en milieurecht zonder dat ik onder invloed zou staan van lobby’s of de politiek.’ Als wetenschapper is ze inderdaad onafhankelijk. ‘Jammer genoeg heb ik slechts indirect invloed op de rechtspraak. Maar toch, wij rechtsgeleerden initiëren wel verbeteringen in de wet en in de rechtspraak.’

Verbeteringen in het familierecht bijvoorbeeld. Is een adoptie in Brazilië rechtsgeldig in Nederland? Of: aan welke ouder worden de kinderen toegewezen na een scheiding van een stel met verschillende nationaliteiten dat buiten Nederland getrouwd is? ‘Dat zijn niet alleen formele problemen. Beleid en politiek spelen hierin ook een grote rol,’ vertelt Colombi Ciacchi. ‘En er is governance door de rechter. Hij máákt in zekere mate de wet door deze te interpreteren en toe te passen.’ Colombi Ciacchi en haar groep kijken dan ook hoe rechters in andere Europese landen omgaan met dezelfde problemen. ‘Onze publicaties over goede oplossingen kunnen de rechter helpen in zijn dagelijks werk.’

Feodaal

Toen ze door de RUG werd gevraagd voor de endowed chair, hoefde Colombi Ciacchi niet lang na te denken. ‘Je krijgt niet overal de kans om zo jong al hoogleraar te worden. En dan ook nog zonder onderwijsverplichting, dus ik kan me helemaal op het onderzoek storten,’ glimlacht ze. Om er snel aan toe te voegen dat ze, zodra het Centre for Law and Governance een beetje loopt, wel college wil gaan geven. ‘Ik houd van de vragen die studenten stellen. Hun hoofd is nog niet voorgeprogrammeerd met juridische taal en stramien, dus ze maken dat ik iets soms ineens in een nieuw licht zie.’

Als directeur van het centrum heeft ze ook veel vrijheid om de richting van het onderzoek te bepalen. ‘In Italië is de academische wereld nog wat feodaal. De oudere professoren hebben het daar voor het zeggen. Hier krijg je als jonge hoogleraar veel vrijheid en wordt er echt naar je geluisterd. Ik houd van het Nederlandse academische systeem,’ lacht ze. ‘Ik denk dat ik hier nog wel even blijf.’

> www.rug.nl/gcl

Ralph Aarnout (1979) / nederlands 2001

Werk in opdracht

Debuutnovelle over een dichter en zijn muzen, zijn banksaldo en de droom van zijn onafhankelijkheid
> www.uitgeverijpassage.nl > € 14,50

Esther Boontje (1965) / juridische bestuurswetenschappen 1990 en **Erna Oosterveen (1965)** / geschiedenis 1990

Help mijn moeder wordt oud

Over de zorg voor en om ouder wordende ouders.
> www.helpmijnmoederwordtoud.nl > € 14,95

Harm Buchholtz (1959) / nederlands 1984

De alchemie van leiderschap

Via de principes van de alchemie leiders in verbinding brengen met de natuur en het rijke potentieel in henzelf.
> www.envuur.nl > € 50,-

Baukje van Kesteren (1950) / psychologie 1987

Nodeloos gevangen

Herinneringen aan een eetstoornis.
> www.freemusketeers.nl > € 16,95

Luc Panhuysen (1962) /

algemene letteren 1982

Een Nederlander in de wildernis

Opkomst en ondergang van ontdekkingsreiziger Robert Jacob Gordon (1743-1795) in Zuid-Afrika.

> www.nieuwamsterdam.nl

> € 18,95

Eva Rovers (1978) / promotie letteren 2010

De eeuwigheid verzameld

Biografie van Helene Kröller-Müller (1869-1939).
> www.uitgeverijprometheus.nl > € 45,-

Kees Steketeer (1954) / godgeleerdheid 2002

Wie het begrijpt mag het zeggen

Een bundeling van twee jaar wekelijkse columns.
> Boekscout.nl > € 17,95

Siebre van der Werf 1942 / natuurkunde 1967

Het Nova Zembla verschijnsel

Geschiedenis van een luchtspiegeling.
> www.historischeuitgeverij.nl > € 25,-

Steven van de Vijver (1977) / geneeskunde 2003

Is dat normaal dokter?

Lichtvoetige beschreven ervaringen van een huisarts in een typisch multiculturele wijk.
> www.nijghenvanditmar.nl > € 15,-

MUNNEKEHOLM 3

‘Mam, ik kom later op televisie’

‘Ik wil die man, ik wil die man, ik wil die man. Zo ging ik telkens van het koor waarin ik zong naar huis. Bon Ton, het bestaat nog steeds. De dirigent was Wilfred Reneman, eigenlijk een lelijke man met een bril met jampotglazen. Maar ik was na elke repetitie verliefd op hem. Ik was enorm onder de indruk van de passie waarmee hij bezig was met muziek. Wilfred Reneman heeft mij opgetild! Maar ook Han Hesselink inspireerde mij. Hij studeerde, ik dacht orthopedagogiek, maar is later gestopt om conservatorium te gaan doen. We waren vrienden. Bij hem thuis, Munnekeholm 3, zat ik mee te zingen terwijl hij piano speelde. Hij zei: “Jongen, je kunt hartstikke goed zingen.” Samen deden we auditie bij Bon Ton. Later zaten we ook nog samen in een trio, Trimide, met Ilse Dollekamp, die verkering kreeg met Han. Voor ik in Groningen ging studeren had ik in militaire dienst gezeten, op kantoor in Assen. Jiskefet in het kwadraat was het daar. Gelukkig duurde het maar een half jaar. Ik had een paar keer een trucje met mijn adem uitgehaald, waardoor ik flauwviel. Ik werd afgekeurd wegens hyperventilatie. Ik zeg altijd: “Ik ben zes jaar student geweest. Maar gestudeerd heb ik niet.” In Groningen kwam ik uit de kast. Op mijn negentiende, twintigste. Ik was vrij laat met alles. Ook met de keuze voor mijn vak. Ook al riep ik op mijn achtste al tegen mijn moeder: “Mam, ik kom later op televisie!”

Sinds mijn rol in Miss Saigon in 1996 sta ik op de kaart. Ik heb werk tot 2014, dat kunnen veel collega's niet zeggen. Ik ga in 2013 een schlagermusical doen, “Ich bin wie du”, en komend seizoen een programma ter ere van Robert Long. Wat de liefde betreft werd ik, in de Groningse homokroeg The Duke, verliefd op een acteur. Het duurde zes jaar. Nu ben ik al weer achttien jaar met Benny. Uit Israël. Die komt gelukkig niet uit het vak.’

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen – en niet te vergeten een prachtig ommeland – met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

FOTO ERNST COPPELANS

Tony Neef (50); musical-acteur en zanger; stond ‘drie levens geleden’ zes jaar ingeschreven bij andragogiek; > www.tonyneef.nl > speciale plek: Munnekeholm 3

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO >

ELMER SPAARGAREN

Hoop putten uit stank en armoede

Nog geen honderd jaar geleden leefde de helft van de Nederlanders in absolute armoede. Hoogleraar **Auke van der Woud** beschreef hun leven in zijn goedverkopende boek *Koninkrijk vol sloppen*. Maar inmiddels zijn we zo welvarend geworden dat het bijna belemmerend is. Worden wij straks misschien voorbijgestreefd door de huidige sloppenbewoners uit de Derde Wereld?

Nu wordt de Jordaan bevolkt door vrolijke vrouwen met bakfietsen. Maar nog geen honderd jaar geleden was deze Amsterdamse wijk overbevolkt en smerig. Gezinnen woonden met zijn achten op een kamertje van drie bij drie, zonder sanitaire voorzieningen. De gore lucht die daarvan het gevolg was, bleef hangen in de straten. De bewoners waren dag in dag uit bezig met overleven en hopen dat hun kinderen het beter zouden hebben. De Jordaan was zeker niet de enige sloppenwijk in Nederland waar het bestaan schier uitzichtloos was.

‘Ik wil het woord poep niet gebruiken. Maar ik wil wel dat de stank opstijgt uit de pagina’s.’ Zó nauwgezet bracht Gronings hoogleraar architectuurgeschiedenis Auke van der Woud de kommer van de Nederlandse negentiende eeuw in beeld, in zijn nieuwste boek *Koninkrijk vol sloppen – Achterbuurten en vuil in de negentiende eeuw*. Toch is zijn relaas niet louter pessimistisch. Honderd jaar geleden leefde zestig procent van de Nederlandse bevolking nog in deze barre armoede. Hoe zal het de bewoners van de favela’s in Rio de Janeiro en de sloppen van Nairobi over honderd jaar vergaan?

Willekeur

Natuurlijk zijn er verschillende factoren die tot een omslag kunnen leiden. Maar één springt er voor Van der Woud uit: een deugdelijke juridische infrastructuur, zoals dat in Nederland de grondwet van 1848 was. Pas als je weet waar je aan toe bent, kun je investeren in je toekomst. De willekeur wordt verkleind.

Van der Woud ziet wat dat betreft wel kansen voor de ‘megacities’ in de niet-westerse

wereld. Ook daar heerst nog de wet van de straat, niet die van de staat. Wanneer de bewoners daar grip op krijgen, kan er veel veranderen. De revoluties in het Midden-Oosten zouden dus best eens tot meer welvaart kunnen leiden.

Voor de armoede die op dit moment in de wereld heerst, sluiten we vaak onze ogen. We hebben bovendien de neiging om de armoede in onze eigen geschiedenis te romantiseren. Als ‘het pure leven’, ‘als eenvoud’. Auke van der Woud lacht. ‘Dat zie je bijvoorbeeld in het Openluchtmuseum. Op zich een van mijn favoriete musea. Daar staat één arbeidershuisje, maar dat is brandschoon en daar is een bedstee met schone, witte lakens. Terwijl ik uit mijn bronnen weet dat de mensen vroeger helemaal geen mogelijkheid hadden om hun was wit te krijgen, ze hadden er simpelweg niet genoeg water voor. Laat staan dat ze de bloedplekken van de luizen uit hun lakens konden krijgen.’

Kot

Dit ietwat naïeve beeld ontstaat omdat mensen de armoede niet willen zien. Van der Woud snapt wel hoe dat komt. ‘Dat leeft een stuk makkelijker.’ Daarom sluiten we ook onze ogen voor wat er in de Derde Wereld gebeurt. Daar wordt immers het gros van onze spullen gemaakt door mensen die in net zulke erbarmelijke omstandigheden leven als onze voorouders in de Nederlandse sloppen.

Gevraagd of Van der Woud een analogie ziet in de uitbuiting van de armen in de Derde Wereld en de rijken in ‘het Westen’ nu en die van de rijke en arme stedelingen vroeger, plaatst hij direct een nuance. Het waren name-

lijk niet alleen de welgestelden van buiten die die sloppen verhuurden. ‘Neem de diamantslijpers. Die woonden allemaal in de Jodenbuurt. Als ze hun vak goed verstonden, konden ze veel verdienen, van een bijna waardevolste diamant konden ze dan een fortuin maken. Van hun hoge salaris kochten ze dan een kot, dat ze verhuurden. En nog één misschien, en nog één. Het kwam niet bij ze op uit die achterbuurt te verhuizen. Dat was hun ambiance, dat was hun leven.’

Beelden kantelen

Bestaande beelden laten kantelen, daar houdt Van der Woud van. In *Koninkrijk vol sloppen* pakt hij ook de wijdverbreide gedachte aan dat de steden zo verschrikkelijk zijn gegroeid omdat het op het platteland zo slecht ging. Dat is een logische gedachte, zegt hij, maar er zijn absoluut geen bewijzen voor. Van der Woud merkt dat mensen geneigd zijn maar één waarheid te zien. ‘Dat is natuurlijk ook het makkelijkste. Maar het is mooi om te kunnen laten zien dat er meestal wel twee, drie, vier, vijf mogelijkheden zijn.’

Dat heeft hij als hoogleraar dan ook altijd graag gedaan. Maar nu heeft hij toch besloten om de kans aan te grijpen een klein jaar eerder met pensioen te gaan. Het onderzoek hoeft hij niet te missen, dat blijft hij doen. Hij heeft al een nieuw boek op stapel, natuurlijk opnieuw over de negentiende eeuw, zijn grote passie. Met college geven stopt hij met pijn in het hart. Maar de vergaderingen en het geregeld die bij zijn functie hoorden, die laat hij liever bij het verleden behoren.

Conservatieve strijd

Die universitaire bureaucratie heeft natuurlijk best nut, zegt Van der Woud. Maar meer informatie en meer overleg leiden niet per se tot betere beslissingen, benadrukt hij. Dat zie je ook in de geschiedenis. Toen bijvoorbeeld de kennis over hygiënische rioleringsystemen opkwam, duurde het nog decennialang tot de gemeente Amsterdam overging tot de aanleg van een systeem. 'De ingenieurs en financiers konden het niet eens worden over welk systeem het beste was.' En hoe moet je beslissen over zoiets als de Noord-Zuidlijn, als je letterlijk meters aan rapporten en leesmateriaal hebt? Je uiteindelijke besluit neem je dan toch op je gevoel.

In Nederland zijn misschien wel meer dingen ons te veel geworden. Arme mensen worden vaak gedreven door de wens dat hun kinderen het beter zullen hebben dan zij. Een menselijke en logische drijfveer. Maar in Nederland is dat streven naar verbetering

voorbij, denkt Van der Woud. Wij leveren een andere strijd, een conservatieve strijd. De tendens is nu om te proberen te behouden wat we hebben, om te zorgen dat onze kinderen het net zo goed hebben als wij. Dat levert een heel andere mentaliteit en een heel ander wereldbeeld op. Vooruitgang is niet belangrijk meer. Hij sluit daarom niet uit dat de huidige sloppenbewoners ons inhalen als het ze lukt om collectief hun gebreken te ontstijgen. 'Dat is een heel reële mogelijkheid.'

Auke van der Woud:
Koninkrijk vol sloppen.
Achterbuurten en vuil in de negentiende eeuw.
Bert Bakker, Amsterdam,
€ 29,95

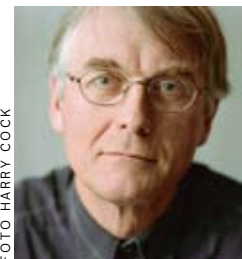

FOTO HARRY COCK

Auke van der Woud

(1947) studeerde kunst- en architectuurgeschiedenis in Groningen. Daarna werkte hij als conservator en adjunct-directeur bij het Kröller-Müllermuseum in Otterlo. Later werd hij universitair docent in Groningen en hoogleraar architectuurgeschiedenis aan de VU. Vanaf 2002 bekleedt hij die functie in Groningen. Dit jaar gaat hij met emeritaat. Van der Woud schreef verschillende boeken. Voor *Een nieuwe wereld, het ontstaan van het moderne Nederland* kreeg hij in 2007 de belangrijkste Nederlandse prijs voor historische non-fictie.

TEKST >

FRANKA HUMMELS

Vijfentwintig jaar geleden, op 26 april 1986, ontplofte een kernreactor in Tsjernobyl. Zeventig procent van de radioactieve regen kwam neer in Wit-Rusland, maar nog altijd worden daar de rampzalige consequenties niet ten volle erkend. Journaliste en alumna geschiedenis **Franka Hummels (32)** schreef er een onthutsend boek over.

Wodka te

Al sinds ze in Groningen geschiedenis studeerde, komt Franka Hummels geregeld in Wit-Rusland. Als actief lid van de landelijke studentenvakbond nam ze deel aan een project

om Wit-Russische studenten te helpen inspraak te krijgen op hun universiteit. Zo raakte ze bevriend met Wit-Russische generatiegenoten en begon ze zich af te vragen hoe de kernramp in het Oekraïense Tsjernobyl, net over de grens, hun leven eigenlijk had beïnvloed.

Ook na het uiteenvallen van de Sovjetunie heeft Wit-Rusland een streng communistisch regime dat zijn onderdanen bespioneert en – anders dan in buurland Oekraïne – geen enkele openheid van zaken geeft. Hoewel zeventig procent van de *fall-out* neerregende in Wit-Rusland, zijn de gevolgen voor de gezondheid van de burgers geen item voor de overheid van dat land. Onbegrijpelijk voor Hummels, die als kind meemaakte dat zelfs in Nederland na de kernramp de koeien dagenlang op stal moesten blijven en de spinazieoogst moest worden vernietigd.

Vergrote schildklier

De journalist en de historicus in Hummels besloten op onderzoek te gaan. Met haar tolk Paulina en gebruikmakend van hun beider netwerken sprak ze met vele Wit-Russen. Onlangs verscheen haar boek *De Generatorgeneratie*, precies vijfentwintig jaar na de ramp in Tsjernobyl en tien jaar na haar eerste bezoek aan het geheimzinnige land.

Ze vertelt: 'Wit-Russen reageren verbaasd als je ze vraagt naar hun ervaringen na de ramp. Er is geen enkel probleem, volgens hen. Onderling praten ze er ook niet over. Maar als je doorvraagt, vertellen ze dat hun vader sinds de kernexplosie dodelijk vermoed is, dat er in het dorp meer jonge mensen doodgaan – aan kanker – dan oude of giechelen ze dat ze zelf eigenlijk ook eens met hun vergrote schildklier naar de dokter moeten.' Hummels geeft nog

Welvaartsziekten

'Zijn er dan dikke mensen in de sloppenwijken van Afrika?' Het zijn vaak fronsende blikken die ik krijg, als ik uitleg dat ik onderzoek ga doen naar hart en vaatziekten in de sloppenwijken van Nairobi. Tot de meeste mensen is nog niet doorgedrongen dat onze welvaartsziekten tot in de kleinste dorpen en krotten van deze wereld zijn doorgedrongen. Sterker nog, het is een levensbedreigende epidemie. Het is

vergelijkbaar met de massale sterfte onder inheemse volkeren toen Europeanen tijdens de ontdekkingsstochten van de zestiende en zeventiende eeuw op de verschillende continenten voet aan wal zetten. Toen waren virussen de boosdoener, nu is het onze westerse levensstijl.

Een dieet boordevol vetten, suikers en zouten, en nauwelijks lichaamsbeweging is een combinatie waar we in Europa in enkele generaties langzaam aan gewend zijn, maar voor velen elders nu vindt deze verandering van leefpatroon door middel van urbanisatie en globalisatie plaats binnen één generatie.

Het probleem is nog groter bij mensen die tijdens hun geboorte heel licht en ondervoed waren, wat vaak zo is. Daardoor zijn hun lichamen nog slechter in staat om op latere leeftijd de grote hoeveelheden vetten, suikers en zouten te verwerken. Net als de Nederlanders die tijdens de Hongerwinter zijn geboren, hebben zij later een hogere kans op het ontwikkelen van deze welvaartsziekten. In gesprekken met vrienden, maar zelfs ook met collega's, kom ik er achter dat men nog steeds denkt dat in ontwikkelingslanden infectieziekten als hiv en malaria het meest slachtoffers opeisen, terwijl al jarenlang de nummer één positie stevig in handen is van hart- en vaatziekten.

Evenzo blijkt het vaak een verrassing dat een Afrikaans land als Egypte een hoger percentage suikerziekte heeft dan de 'dikke' Verenigde Staten. En dan hebben we het nog niet eens over de koploper van de ranglijst: het Pacifische eiland Nauru. Hier heeft meer dan dertig procent van de bevolking suikerziekte. Het is het typische voorbeeld van een plek waar eeuwenlang de bevolking van visvangst leefde, maar met de ontdekking van grondstoffen (fosfaat) in één tot twee generaties de westerse leefstijl het eiland heeft overgenomen. Meer dan de helft van de bevolking rookt en 94% van de eilandbewoners is te dik. Inmiddels is het fosfaat op, zijn de investeerders vertrokken en blijft het land achter met 's werelds hoogste werkloosheid. Soms lijkt de westerse leefstijl niet alleen maar een aanval op hart en vaten...

Steven van de Vijver alumnus geneeskunde (2003), tropenarts, columnist van *Het Parool* en auteur

gen de straling

een voorbeeld: 'Een onderwijzeres vertelde ons dat alle kinderen in haar klas moe of ziek zijn, behalve de twee van haarzelf. Toen haar zus opmerkte: "Maar Djanis is toch met zes teentjes aan elke voet geboren?," antwoordde de moeder: "Ja, maar dat hebben veel kinderen. En het is helemaal niet gevaarlijk." Heel merkwaardig. Ze hebben zelf niet in de gaten hoe tegenstrijdig hun verhalen zijn. Ze zijn opgegroeid in een propagandamaatschappij en hebben nooit geleerd dingen in twijfel te trekken, zoals wij in Nederland voortdurend doen.'

Protestbijeenkomst

Hummels spreekt ook mensen die zich wel degelijk bewust zijn van de grote gezondheidsrisico's in hun land. Jongeren bijvoorbeeld, die jaarlijks de rampdag herdenken met een protestbijeenkomst in Minsk of op andere manieren een kritisch geluid laten horen. Sommigen worden om die reden weggestuurd van de universiteit of door de KGB gehinderd in hun maatschappelijke loopbaan. Wetenschappers vertrouwen de journaliste uit Nederland beschaamd toe hoe alarmerende meetgegevens onder dwang van hun overheid stelselmatig worden gemanipuleerd. Atoomgeleerde Anja vertelt hoe hun eens zo beroemde onderzoeksinstituut ontmanteld werd en verzucht dat 'het meest radioactief vervuilde land van Europa het enige is zonder fatsoenlijk atoomonderzoeksinstituut'.

Dapper eten Hummels en haar tolk de paddestoelen – notoire ophoppers van radioactiviteit – waarop zij worden vergast en nemen beleefd potjes honing aan. Honing gemaakt door bijen die vlogen op de bloesems in de verboden zones. Als 's morgens nog voor elven de wodka op tafel komt, wordt de dubbele moraal opeens heel concreet. 'Kom drink,' worden de twee vrouwelijke gasten aangemoedigd, 'iedereen weet toch dat alleen wodka helpt tegen de straling?'

TEKST >

RALPH AARNOUT EN FENNEKE COLSTEE

FOTO FRANKA HUMMELS >

TESSA POSTHUMA DE BOER

Franka Hummels (1978) / geschiedenis (2004)
De Generatorgeneratie
Leven na Tsjernobyl
www.uitgeverijcontact.nl
€ 19,95

‘Wantrouwen tegen ons is

Elmer Sterken is sinds 1 maart de nieuwe rector magnificus van de RUG. De monetair econoom legt uit waarom prestaties en ambitie nodig zijn om de academische vrijheid te beschermen.

Zijn laatste dag als decaan is een zonnige. In de rij voor de koffie tussen studenten in het Duisenberggebouw schiet een Spaanse onderzoeker Elmer Sterken aan. In een paar hartelijke minuten passeren de beroerde staat van de Spaanse economie en het effect daarvan op onderzoek en arbeidsmarkt de revue. De vooruitzichten zijn er niet best, maar voor deze onderzoeker schijnt hoe dan ook de zon. ‘Zijn specialisme is zeer gewild, ik hoop dat we hem kunnen houden’, zegt Sterken. De glimlach van een strateeg verschijnt: ‘Gelukkig voor ons is zijn vrouw Nederlands.’

Tegenwind

De omgang met economische tegenwind en bezuinigingen zullen Sterkens jaren als rector van de RUG kenmerken. Twee jaar terug nog kon Sterken als econoom onbekommerd genieten van wankelende banken en verzekeraars tijdens de financiële crisis. ‘For us it’s fun’, stelde Sterken in oktober 2008 nog in univer-

siteitsblad *UK*. Inmiddels is hij Frans Zwarts opgevolgd als rector magnificus van de RUG. Om het contrast kan de kersverse rector nog wel glimlachen. ‘Als macro-econoom heb je makkelijk praten, maar minder geld hebben om leuke dingen te doen is gewoon moeilijk.’ De gevolgen van de huidige bezuinigingen zijn zeer ernstig. ‘Het onderwijs wordt hard geraakt en disciplines die niet goed uit zichzelf andere financieringsbronnen kunnen aanboren, zullen we zo goed mogelijk moeten helpen.’

Economisch gezien is bezuinigen op onderwijs onverstandig. Sterken wil het maar gezegd hebben. Voor economische groei op lange termijn is onderwijs onmisbaar, want onderwijs vergroot het menselijk kapitaal oftewel de kwaliteit van de arbeid. ‘Interen op onderwijs komt in feite neer op het interen op de economische groei over twintig jaar.’

Luxe coffee corners

Toch zullen universiteiten en hogescholen zich erop moeten bezinnen dat de samenleving

niet méér aan het hoger onderwijs wil spenderen. ‘Maatschappelijk gezien is dit het maximum dat wij Nederlanders willen betalen voor hoger onderwijs. Menigeen realiseert zich ook niet dat de eigen bijdrage aan een studie nu 25 procent bedraagt. Die andere driekwart betaalt de samenleving.’

Tijdens zijn maiden speech als rector magnificus, vrijdag 18 februari in de Martinikerk, refereerde Sterken ook aan die stemming in het land. ‘De kritiek op ons is toegenomen, net als het wantrouwen. De nadruk ligt meer en meer op het geldelijk rendement.’ Universiteiten en studenten zullen moeten laten zien waarom hier geld heen gaat. Presteren en ambitie tonen is wat de universiteiten te doen staan. ‘En dat geldt ook voor studenten. Universiteiten zullen ook van hen ambitie en prestaties vragen.’

Eigenlijk wringt de huidige studiecultuur met het imago van wetenschap. ‘Studenten zien studeren als consumptie. Hun dagelijks gedrag is gericht op het verkrijgen van genoeg

FOTO ELMER SPAARGAREN

Elmer Sterken
(Apeldoorn, 1961) ging op zijn zeventiende in Groningen econometrie studeren en werkt sindsdien in de Martinistad. Sterken was als student onder meer lid van basketbal-

vereniging Moestasj en lid van het faculteitsbestuur en schreef mee aan een plan voor de invoering van de Tweefasestructuur. Hij studeerde af in 1983, promoveerde in 1990 op onderzoek naar een econometrisch model van het Nederlandse financieringssysteem en werd in 1996 hoogleraar monetaire economie aan de RUG. De sportliefhebber Sterken werd mede bekend door zijn sportgerelateerde onderzoek. In 2008 werd hij decaan van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde en op 1 maart 2011 rector magnificus van de RUG.

toegenomen'

geld en het weer uitgeven.' Als om dat te illustreren wijst Sterken op het succes van de luxe coffee corners op de universiteit. 'Koffie kost daar € 1,20, maar het wordt grif betaald. Het gemiddelde inkomen van een student tegenwoordig ligt op € 1100,- per maand.'

Consumptiecultuur

Graag zou de rector zien dat studeren meer als een vorm van investeren in eigen ontwikkeling wordt gezien. 'Dan kun je zeggen: ik ga sparen. Of ik ga voor dit doel lenen, want ik weet dat dit me rendement gaat opleveren waarvan ik die lening zal kunnen afbetalen.'

Sterken haalt een Duits onderzoek naar de tijdsbesteding van studenten aan. Voor Nederland leverde dit het beeld op dat studenten relatief veel tijd spenderen aan werken en minder aan de studie. Zoals werkende Nederlanders erg veel waarde hechten aan vrije tijd als het even kan. De consumptiecultuur zit niet alleen bij studenten ingebak-

ken, maar ook bij ouders. 'Studenten groeien er mee op.'

Zolang dat het geval is, zullen de studierementen niet hard omhoog gaan. 'De reflex op hogere collegegelden of boetes zal dan ook zijn dat studenten nog meer gaan werken, want die duurdere studie moet betaald worden en daarnaast wil men ook geld hebben om uit te geven.'

Zelf is Sterken ook een product van die cultuur. 'Het was ook al zo in de jaren zeventig, toen ik ging studeren. Er is niks veranderd.' De in Apeldoorn geboren Elmer toog in 1978 naar Groningen om econometrie te studeren. Vooral omdat hij dat leuk vond. Hij lacht. 'Ik ben ook wel bij voorlichtingsbijeenkomsten van andere opleidingen geweest, maar dat waren toen meer een soort ontmoedigingsacties. Tegenwoordig is de studievoorlichting veel beter.'

Autonomie

Met bul en zonder een idee wat moest volgen, betrad Sterken in 1983 de arbeidsmarkt. Een moeilijk moment, vanwege de massale werkloosheid. 'Toch had ik verschillende opties. Ik kon een baan bij Shell krijgen of kiezen uit twee promotietrajecten. Dat laatste heb ik gedaan en daar heb ik nooit spijt van

gehad. Als promovendus kun je je eigen agenda bepalen. Het is prachtig dat het kan.'

De universiteit mag van buiten bezien soms een ivoren toren lijken, van binnen is het een vrijhaven. Sterken: 'Je zet een soort muur rondom een verzameling mensen die de markt even op afstand houdt, zodat die mensen betrekkelijk vrij kunnen leven en studenten opleiden zoals zij denken dat goed is.' Die relatieve vrijheid is goed voor de universiteit maar ook voor de samenleving. Omdat er zo de ideeën ontstaan die de samenleving helpen reageren op allerlei ontwikkelingen.

'Die autonomie is iets wat een universiteit tot de laatste snik moet verdedigen. De academie is een speelveld van de geest dat onontbeerlijk is voor de toekomst van een samenleving. Naar buiten toe moet zij de samenleving blijven doordringen van het belang van haar werk en bestaan. Naar binnen toe moet ze de eenheid tussen studenten en stafleden bewaken, onder meer door disciplines eraan te herinneren dat ze elkaar moeten respecteren.' Zó ziet rector magnificus Sterken zijn nieuwe werk.

TEKST > JAN BLAAUW

FOTO > HOLLANDSE HOOGTE /

KEES VAN DE VEEN

/'Die autonomie moet een universiteit tot de laatste snik verdedigen'

Terug met Henk van Os

Het festival 'Terug naar het begin' in Groninger kerken, kan jaarlijks rekenen op medewerking van kunsthistoricus en RUG-emeritushoogleraar **Henk van Os**. Hoewel hij nu Amsterdammer is, ligt Groningen hem nog na aan het hart.

U doet al sinds 1998 mee aan 'Terug naar het begin'. Dat veronderstelt een bijzondere sympathie voor de Groningse kerken.

'In mijn Groninger jaren was mijn vaste weekendwandeling naar het kerkje van Fransum, daar woonde ik dichtbij. Maar er zijn zoveel van die kerkjes, allemaal met hun eigen atmosfeer. Het zijn de steengeworden bevestigingen van de ouderdom van de agrarische wereld. Dat is fantastisch. Als het even kan fiets ik nog elk jaar een week met mijn vrouw in de provincie Groningen.'

Dit jaar treedt u op met uw zoon Pieter, die parlementair redacteur is bij de NRC. Wat gaat u doen samen?

'Toen ik een paar jaar geleden bij de televisie vertrok, is er een documentaire over mij gemaakt. Pieter kwam daarin aan het woord. Hij zei: "Als je mijn vader echt wilt leren kennen, moet je het niet alleen over kunst hebben, maar ook over zijn drang tot godsdienst." Ik was stomverbaasd toen ik hem dat hoorde zeggen. Ik kende dat hele begrip niet. Ik dacht: Waar kom je nou mee aan? Er is toen een briefwisseling over drang tot godsdienst ontstaan, en uit die brieven lezen we stukjes voor. We zitten nog midden in het proces, maar uiteindelijk moeten onze brieven resulteren in een boek.'

Weet u al wat uw zoon bedoelde met die drang tot godsdienst?

'Ik heb een natuurlijke behoefte om naar de kerk te gaan. Pieter zegt: "Je hebt een bovengemiddeld grote religiekwab, pa."

Uw vader was hoogleraar farmacie in Groningen. Is het geloof er bij u met de paplepel ingegoten?

'Als gezin gingen we naar de Nederlands Hervormde Kerk in Haren. Ik ging trouw mee. Maar niet omdat het moest. Nog steeds ga ik zondags naar de kerk. Ik ben Anglicaan geworden. De Anglicaanse kerk is een katholieke kerk, dus met veel kunst. Voor mij kan er geen kunst genoeg zijn in een kerk. Mijn werk gaat voor een heel groot gedeelte natuurlijk over kerkelijke kunst.'

U bent een vooraanstaand wetenschapper, wetenschappers keren zich relatief vaak van de godsdienst af.

'Daar gaat het dus ook over in de brieven van Pieter en mij. Wat ik erover kan zeggen is dat mijn geloof heel erg niet gaat over waar wetenschappers denken dat het geloof over gaat. Ik ben een antifundamentalist. De Anglicaanse kerk is een goede kerk voor antifundamentalisten, misschien wel de beste. Heel veel dingen mogen, heel veel dingen kunnen, en buitengewoon weinig dingen moeten.'

Zeven kerken in Noord-Groningen zijn op 27 en 28 mei het podium voor het culturele festival 'Terug naar het begin'. Muziek, poëzie, toneel en beeldende kunst, dit jaar met het thema 'Hopen of geloven'. Het evenement van de Stichting Oude Groninger Kerken bestaat sinds 1998.

Henk van Os is vaste gast en medewerker. Van Os (73) studeerde geschiedenis en kunstgeschiedenis in Groningen, promoveerde er op iconen en was hoogleraar van 1974 tot 1989, toen hij directeur van het Rijksmuseum Amsterdam werd. Hij presenteerde het tv-programma 'Museumschatten' en is momenteel nog universiteitshoogleraar aan de UvA.

> www.terugnaarhetbegin.nl

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

Als je Marijn de Vries (32) in 1997, toen ze net in Groningen was om geschiedenis te studeren, had verteld dat ze op haar 32ste professioneel wielrenster zou zijn, had ze je uitgelachen. Sterker nog: zelfs vier jaar geleden had ze je nog niet geloofd.

Topsporster bij toeval

Nee, journalist zou Marijn De Vries worden. Daar lag haar hart, dáárom kwam ze naar Groningen. En haar sport was volleybal. Ze werkte in De Drie Gezusters, rookte en dronk soms best veel. Ze had, behalve als transportmiddel, nog nooit op een fiets gezeten. Fanatiek was ze wel. Ook in haar loopbaan als radiojournalist, die vlug na haar afstuderen in Groningen aanving. 'Ik wilde altijd van alles. Maar bij een jonge redacteur zeggen mensen al snel "ja, ja, ga jij nu eerst maar eens kijken hoe alles werkt, voordat je van je laat horen."'

In haar vrije tijd sportte ze graag. Ze kwam min of meer bij toeval op de fiets terecht. Haar vriend mocht graag fietsen en dat maakte dat zij het ook wel eens wilde uitproberen. Ze ging met een groepje toeren. En bleek heel goed te zijn: ze reed de mannen er probleemloos uit.

Holland Sport

Ongeveer tegelijkertijd maakte ze de overstap van de radio naar het tv-programma Holland Sport. Daar had ze voortdurend contact met topsporters. Ze herkende hun mentaliteit, die sprak haar aan. Ze begon zich af te vragen of zij ook zoiets zou kunnen, of zij uit hetzelfde hout gesneden was.

Toen ze een radioreportage mocht maken voor een VPRO-cultuurproject, overlegde ze met de eindredacteur. Ze fietste veel, maar ja, dat was natuurlijk geen cultuur. De eindredacteur vond van wel. Die zei: waarom maak je geen verhaal over je eigen ervaring op de fiets? De Vries stelde zichzelf de vraag: kan dat, topsporster worden na je 30ste? Onder het mom van de radioreportage bezocht ze een sportarts, reed ze een dagje mee met Marianne Vos en sprak ze met Leontien van Moorsel. En hoewel De Vries zelf nog terughoudend was, zagen zij allemaal kansen voor haar carrière.

Ze besloot ervoor te gaan. En dus moest ze offers brengen. Want terwijl haar vriendinnen baby's kregen, moest zij op tijd naar bed en op haar eten letten. Bij etentjes moest ze daarom altijd 'moelijk' doen. En van kinderen krijgen

was geen sprake. 'Dat is heel grappig. Van een topsporster accepteren mensen ambitie juist wél. Dan denken ze: Goh, jij kunt iets heel goed, laten we eens kijken wat we daarmee kunnen.'

Leontien van Moorsel

Inmiddels rijdt ze in de ploeg van Leontien van Moorsel. Ze heeft de journalistiek op een héél laag pitje gezet. Maar wel vond ze de tijd om met Nynke de Jong, een vriendin en enthousiast mooiweeër fietser, *Vrouw & Fiets – handboek voor de fietsende vrouw* te schrijven. Dat boek verscheen afgelopen maart.

Verder richt ze zich maar op één ding: een goed seizoen maken. 'Ik wil graag kijken of ik bij de top kan gaan horen.' Natuurlijk zou ze graag een keer een WK rijden. 'Maar daarvoor moet ik me echt nog heel erg ontwikkelen. Voorlopig is dat alleen nog maar een droom.'

Erg lang zal haar onverwachte wielercarrière niet duren, want ze wil toch ook graag kinderen. 'Dan ga ik gewoon weer normaal doen,' zegt ze lachend. En dan gaat ze 'gewoon' weer aan de slag, als journalist.

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO > JACQUES LOQUET

> www.marijndevries.nl

Marijn de Vries (links) en Nynke de Jong

Wie gezond wil zijn, moet flossen

‘Geen gaatjes.’ Wie denkt dat met deze verlossende woorden van de tandarts de kous af is, heeft het mis. De conditie van het tandvlees is minstens zo belangrijk. Een op de tien Nederlanders kampt met ernstige chronische tandvleesontsteking. De gevolgen daarvan gaan veel verder dan alleen het gebit, zegt hoogleraar parodontologie **Frank Abbas**, van ooginfecties tot zelfs vroeggeboorten.

In de tandheelkunde gold lang een technische benadering’, vertelt Frank Abbas: ‘je had een gat in een kies en dat moest gevuld worden. Bleek de schade te groot, dan volgde een kroon of kunstgebit.’ De aandacht voor tandvleesproblemen ontstond in Nederland in de jaren zeventig, maar nog steeds koppelen de meeste mensen tandproblemen aan cariës. En dat terwijl tandvleesproblematiek een veel grotere kwestie is dan cariës, aldus Abbas: ‘Er gaan meer tanden verloren door tandvleesontstekingen dan door tandbederf.’

Terwijl cariës een echte welvaartsziekte is, veroorzaakt door de grote hoeveelheden suikers in ons voedsel, zijn tandvleesontstekingen van alle tijden. Al sinds de oudheid is het probleem bekend. ‘Bij de farao’s kwamen al klachten over het tandvlees voor’, illustreert Abbas. ‘De Griekse arts Hippocrates beschreef zelfs dat mensen met pijnlijke gewrichten genazen als

hun kiezen werden getrokken. En ook in de Middeleeuwen lieten mensen op de kermis hun tanden, die door ontsteking los zaten, uittrekken.’

Roken

De narigheid begint met tandplaque, een laag bacteriën vastgeplakt op het tandglazuur. Abbas legt een folder op tafel getiteld Parodontitis, de medische term voor tandvleesontsteking. Niet alle tandplaquebacteriën veroorzaken parodontitis: sommige plakken aan het tandglazuur en produceren daar zuren waardoor cariës ontstaat. De echte boosdoeners nestelen zich echter in de holtes tussen tand en tandvlees. ‘Dit beginstadium, gingivitis, is meestal nog herkenbaar’, zegt Abbas. ‘De tandvleesrand zwelt en kleurt rood. Zo’n beginnende ontsteking kan weer overgaan door een goede mondhygiëne.’

Echt serieus wordt het wanneer gingivitis

overgaat in parodontitis. Of dit daadwerkelijk gebeurt, is afhankelijk van de aanwezige bacteriesoorten, de afweerreactie van het lichaam en van de vraag of de patiënt rookt. Roken verergerd het proces namelijk sterk. Parodontitis betekent dat de ontsteking de diepte in gaat en het kaakbot afbreekt. De ontsteking onttrekt zich aan het zicht waardoor iemand zonder het te voelen en te zien met een flinke tandvleesontsteking kan rondlopen. ‘Een ontsteking wordt namelijk pas pijnlijk zodra er druk in het weefsel ontstaat. Bij parodontitis sijpelt ontstekingsvocht en pus gewoon de mond in,’ legt Abbas uit. ‘Patiënten hebben soms wel een vieze smaak in hun mond of een slechte adem, maar geen pijn.’

Vroeggeboorten

Maar liefst tien tot vijftien procent van de Nederlanders loopt rond met ernstige chronische tandvleesontsteking. Een gezond-

‘De Griekse arts Hippocrates beschreef al dat mensen met pijnlijke gewrichten genazen als hun kiezen werden getrokken’

heidsrisico, aldus Abbas. De gevolgen van parodontitis reiken namelijk veel verder dan het gebit alleen. ‘Het is een gigantische ontsteking die de patiënt bij zich draagt. De optelsom van de losse ontstekingen loopt soms op tot een oppervlakte ter grootte van wel 30 cm².’ De bacteriën die in het speeksel druppelen, liften gemakkelijk met je vingers mee naar de ogen, waar ze ooginfecties veroorzaken. Maar ook elders in het lichaam kunnen ontstekingen ontstaan doordat bacteriën in de bloedbaan terecht zijn gekomen. Intensive care-patiënten lopen extra risico: door de mond ingebrachte slangen sleuren de schadelijke bacteriën mee, met longinfecties tot gevolg.

Naast zulke besmettingen roept de ontsteking in het hele lichaam reacties op. Zo lopen moeders met een tandvleesontsteking een grotere kans op vroeggeboorten, weet Abbas: ‘In het ontstoken gebied komen ontstekingsstoffen, prostaglandines, vrij. Stoffen die ook een rol vervullen in de zwangerschap. Voor het lichaam zijn ze een teken om de bevalling te starten.’ Behalve hart- en vaatproblemen en hersenbloedingen vinden ook reumatische klachten hun oorsprong soms in een tandvleesontsteking. Het lichaam maakt antistoffen tegen geïnfecteerde tandvleesepithelium in de kaak aan, maar die antistoffen richten zich ook op gewrichtsweefsel elders in het lichaam en verergeren zo reumatische verschijnselen. Abbas: ‘Hippocrates had dat dus goed gezien, we begrijpen nu het mechanisme erachter.’

Flosdraad en ragers

Gelukkig valt er veel doen om tandvleesontsteking te voorkomen. Vooral de tandplaque tussen de tanden en kiezen verdient aandacht, omdat de tandenborstel er niet bijkomt en de beschermende werking van speeksel daar gering is. Abbas: ‘Patiënten zijn soms verbaasd dat ze tandvleesontsteking hebben: ‘Maar ik poets toch drie keer per dag.’ Dat zegt helemaal niets. Soms poetsen ze verkeerd, maar vaak besteden ze helemaal geen aandacht aan de ruimte tussen de tanden en kiezen. Dagelijks schoonmaken met tandenstokers, ragertjes of flosdraad is het enige dat werkt. Als je echt zou moeten kiezen tussen tandenpoetsen en

de tussenruimten schoonmaken, is de laatste optie zelfs de beste.’

Eventuele tandplaqueremmers in tandpasta, waarover Groningse microbiologen onlangs publiceerden, bieden eveneens geen soelaas voor tandvleesontstekingen, meent Abbas: ‘Zulke remmers werken tegen de bacteriën die suikers omzetten in zuren. Dat is natuurlijk goed, je voorkomt cariës, maar ze werken niet tegen tandvleesontstekingen. Datzelfde geldt overigens voor mondwater, het reinigt alleen oppervlakkig, het pakt het bovenste laagje van de tandplaque aan. En sommige mondwaters geven alleen maar een frisse smaak.’

Risicogroepen

Ook wanneer er al sprake is van parodontitis, is er geen man overboord: een mondhygiëniste kan zo’n ontsteking meestal prima behandelen door de ontstoken ruimtes goed schoon te maken. Alleen wanneer de ontsteking te diep zit is een operatie nodig. In het uiterste geval is verwijderen de enige optie. Geen gemakkelijke boodschap, erkent Abbas: ‘Mensen die nergens last van hebben, kampen soms met een vergevorderde ontsteking. Ik vind dat je als tandarts dan toch moet adviseren de tand of kies weg te halen. Voor de gezondheid van de patiënt is dat beter.’

Zeker risicogroepen als hartpatiënten en diabetici hebben volgens Abbas veel baat bij een goede mondhygiëne. ‘We werken hier op het UMCG daarom ook intensief samen met specialisten op verschillende onderzoeksterreinen. Juist die bredere kijk vind ik ook het aantrekkelijke aan de parodontologie: wat doet het afweersysteem, wat is de invloed van een tandvleesontsteking op de rest van het lichaam? En dat in samenwerking met andere specialismen.’ Dat de nadruk op cariës en het vullen van gaatjes desondanks diepgeworteld zit in de samenleving, weet ook Abbas: ‘Een patiënt zou de tandarts gewoon moeten vragen hoe het met zijn of haar tandvlees is gesteld. Maar die patiënt denkt nog te vaak: mooi geen gaatjes en snel weer weg.’

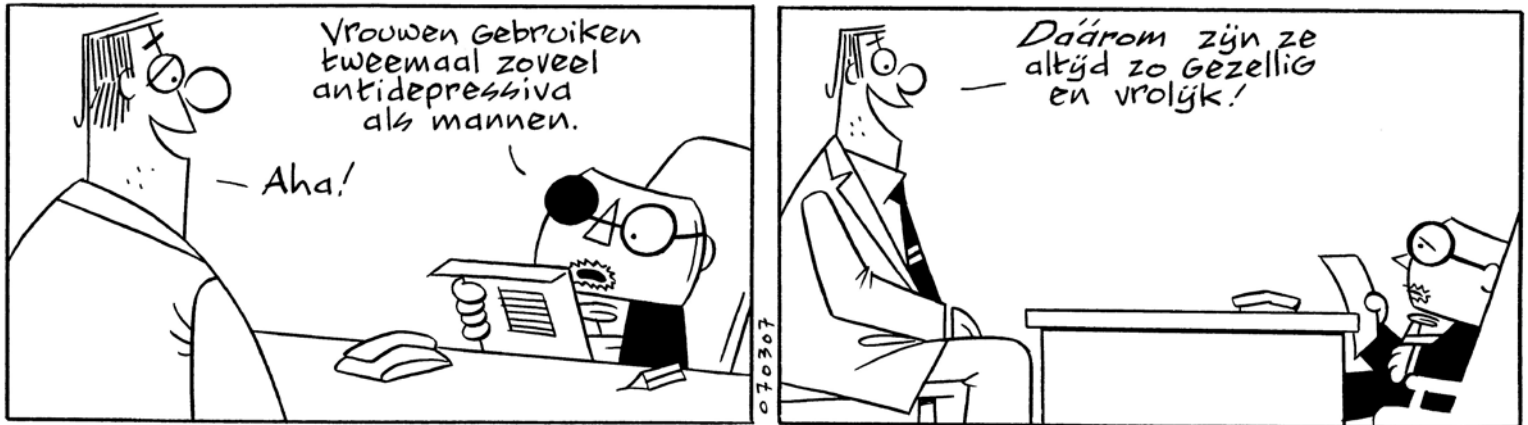
TEKST >

DOUWE VAN DER TUIN

Frank Abbas (Groningen, 1954) studeerde tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen, 1979, gevolgd door een specialisatie parodontologie aan de Universiteit van Amsterdam (nu ACTA). Hier promoveerde hij in 1986 op een proefschrift over gevoeligheid voor parodontitis. In 2003 keerde Abbas terug naar Groningen als hoogleeraar Parodontologie. Abbas is tevens hoofd van het Centrum voor Tandheelkunde en Mondzorgkunde (CTM) van het UMCG.

Zijn psychologen hun statistiekcolleges vergeten?

Veel wetenschappelijk onderzoek bevat ernstige statistische fouten, ontdekte RUG-statisticus en alumnus [Rink Hoekstra](#) (33). ‘Wetenschappers trekken vaak stelligere conclusies dan ze kunnen verantwoorden. Wie zegt dat “er misschien wel een effect is”, wordt niet snel als expert beschouwd.’

Door schematisch te denken houden we onze wereld overzichtelijk. In het dagelijks leven hebben we daar veel profijt van: Groen licht betekent doorlopen en rood stoppen. Zo is het en niet anders. Maar wie wetenschap bedrijft, moet juist de twijfel toelaten en de nuance zoeken. En dat gebeurt te weinig, vindt RUG-statisticus Rink Hoekstra. ‘Als onderzoeksresultaten significant zijn, vinden we ze vrijwel automatisch interessant en publicabel. Dat is veel te simplistisch, wat mij betreft. Dat “significant” en “relevant” als synoniem worden gehanteerd, staat wetenschappelijke vooruitgang in de weg.’

Statistische uitgliders

Hoekstra analyseerde de strategieën die psychologen gebruiken bij het interpreteren van hun onderzoeksgegevens. Ook analyseerde hij zo’n driehonderd wetenschappelijke publicaties uit *Psychonomic Bulletin & Review*, een vooraanstaand psychologisch tijdschrift. Onderzoekers leren weliswaar gedegen statistiek bedrijven, concludeert Hoekstra, maar als ze die kennis zelf moeten toepassen, weten ze niet meer precies hoe het zit. En tijdschriftredacties zien veelgemaakte fouten over het hoofd; vrijwel alle onderzochte artikelen bevatten statistische uitgliders. Dat maakt dat wetenschappers ook onderling geen zuiver debat kunnen voeren.

Wie op basis van een steekproef uitspraken wil doen over een grotere populatie, heeft meer statistisch gereedschap nodig dan alleen de significantietoets. Hoekstra: ‘Stel dat je onderzoek doet naar de lengte van mannen en vrouwen. Een significantietoets kan bijvoorbeeld aantonen dat mannen significant langer zijn dan vrouwen. Maar is dat interessant? Wat je eigenlijk wilt weten, is het verschil in lengte in die grotere populatie, ofwel de effectgrootte. Met een betrouwbaarheidsinterval kun je op basis van de steekproef een schatting maken hoe groot het gevonden

effect is in de grotere populatie. Helaas wordt het instrument van de betrouwbaarheidsinterval weliswaar veel voorgeschreven, maar in de praktijk nauwelijks toegepast.’

Meeroken

Verkeerd gebruik van statistiek kan gevaarlijk zijn. Wanneer je bijvoorbeeld op basis van een steekproef geen significantie aan kan tonen en dan maar concludeert dat er géén verband bestaat tussen meeroken en longkanker. Hoekstra: ‘Afwezigheid van een effect kun je op basis van een steekproef domweg niet aantonen. En toch zijn er wetenschappers die het doen – volstrekt onverantwoord. Wetenschappelijke ijdelheid en publicatiedruk kunnen daarbij een rol spelen. Als je zegt dat “er misschien een effect in de populatie is”, word je als onderzoeker minder opgemerkt en minder snel als expert gezien.’

In Groningen krijgt het vak statistiek overigens van oudsher relatief veel aandacht. Maar wie nu in de collegebanken zit, leert wel op een heel andere manier statistiek bedrijven dan twintig of dertig jaar geleden. Hoekstra: ‘Het onderwijs is minder technisch geworden, denk ik. We leren studenten niet alleen regeltjes, maar vooral ook om kritisch te zijn op hoe je conclusies moet verbinden aan analyses. Volgens mij leveren we goed onderwijs en studenten vinden statistiek niet eens zo vervelend, geloof ik.’ Lachend: ‘Maar ja, wetenschappers blijven mensen hè? Als ze eenmaal beginnen te publiceren, vergeten ze hun colleges statistiek nog wel eens.’

TEKST > RALPH AARNOUT

ILLUSTRATIE > PETER DE WIT (1962), STRIPTEKENAAR, STUDEERDE ENIGE TIJD FINOEGRIJSTIEK AAN DE RUG.

UIT: SIGMUND – PILLEN, PRATEN EN PATIËNTEN

De Nacht

van Kunst & Wetenschap

Wegens succes geïmponeerd: De Nacht van Kunst & Wetenschap. Een spetterende combinatie, zo bleek tijdens de laatste lustrumviering. Op zaterdag 4 juni 2011 staat de binnenstad opnieuw in het teken van 'De Nacht', deze keer georganiseerd door Het Akkoord van Groningen in samenwerking met het Groninger Museum. Alumni zijn van harte welkom!

Het festivalprogramma is dit jaar minstens zo spectaculair als in 2009. In en om de universiteit, het Groninger Museum en op andere locaties in het centrum kunnen bezoekers genieten van kunst en wetenschap in verrassende combinaties.

Alles is nieuw: de sprekers, de onderwerpen, de kunst, de inzichten, maar ook de bands. Op het programma staan bekende namen als Tim Knol, Go Back to the Zoo en de Groningse band A Silent Express, waarvan drummer Sanne Meems RUG-alumnus is. Club Guy & Roni geeft een spectaculaire nieuwe dansvoorstelling die tijdens De Nacht zelfs in première gaat en het Noord Nederlands Toneel (NNT) komt met de speciale voorstelling 'Inleiding tot de Kwantummechanica'.

Moleculair koken

Overal langs de route is er muziek, wetenschap en theater en er zijn avondlijke terrasjes. Maar het zal niet blijven bij kijken en luisteren. Meedoen en ontdekken, daar gaat het om bij De Nacht! Een van de achttien locaties is bijvoorbeeld de Der Aa-kerk, voor één nacht 'Kerk der Wetenschappen'. Hier neemt Science LinX van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen tijdelijk intrek met een programma over energie en chemie: producten proeven van moleculair koken, onder meer, of een workshop moleculair bouwen. Ook andere faculteiten hebben creatieve vormen gevonden om zich te presenteren aan het publiek. Verder is er in de Openbare Bibliotheek van alles over duurzaamheid te ontdekken en op het NS-station staat de kunst en wetenschap van het reizen centraal.

Groningen kennisstad

Bianca Pander, die in 2009 de viering van het 395-jarig bestaan van de RUG coördineerde, is nu de organisator van De Nacht. Wegens succes

FOTO ROELOFF BOS

Club Guy & Roni met hun nieuwe dansvoorstelling

geprolongeerd? 'Ja, eigenlijk wel,' zegt de alumna Amerikanistiek. 'Door de eerste Nacht hebben we contact gekregen met nieuwe doelgroepen. Mensen die voor het eerst oog in oog met een wetenschapper kwamen te staan, de universiteit van binnen zagen en ontdekten dat het toch geen ivoren toren is. Veel jonge mensen gingen die nacht voor het eerst naar het Groninger Museum. Dat laagdrempelige contact vinden we belangrijk. Er gingen dus al vrij snel stemmen op om het nog een keer te organiseren, maar hoe? Ik ben toen gevraagd het antwoord op die vraag te gaan zoeken. Dat antwoord bleek het Akkoord van Groningen te zijn. Dit samenwerkingsverband van

RUG, Hanzehogeschool, UMCG en de gemeente heeft als doel om met de City of Talent-campagne 'Groningen als kennisstad' op de kaart te zetten. En dat is precies wat wij met dit project doen.'

Toegangskarten

De voorverkoop start op 4 april bij de Universiteitswinkel, www.rug.nl/winkel. Karten zijn daar ook online te bestellen. Een toegangskarten voor het festival kost € 7,50, excl. verzendkosten. Het volledige programma en het laatste nieuws zijn te vinden op www.denachtvankunstenwetenschap.nl.

Stel dat u wordt gebeld...

en u treft aan de andere kant van de lijn iemand die zegt: 'U spreekt met [...], student van de Rijksuniversiteit Groningen. Volgens mijn gegevens heeft u ook in Groningen gestudeerd.'

Wat is dan uw reactie?

De meeste alumni die we het vorige jaar telefonisch benaderden, reageerden positief op het telefoontje van de studenten, die belden namens het Ubbo Emmius Fonds. Bijna een kwart van iedereen die werd bereikt, doneerde. Een grote groep gaf zelfs een langer lopende machtiging af. Over het hele jaar 2010 bleken 1 op de 50 alumni aan de RUG te doneren, gemiddeld met zo'n € 45 per persoon.

Onze alumni-donateurs doen mee aan de regionale alumnikringen, hebben zich verbonden aan een specifiek fonds op naam, zoals het Eric Bleumink Fonds, dan wel een specifiek project zoals de Junior Scientific Masterclass van de Faculteit Geneeskunde. Hun aantal is de afgelopen jaren gestaag gegroeid, terwijl eigenlijk nog maar een kleine groep alumni persoonlijk is benaderd. In de loop van dit jaar zullen we, in overleg met de alumniverenigingen en de besturen van de faculteiten, alle alumni gaan benaderen.

De RUG bestaat in 2014 400 jaar. Deze oude, maar buitengewoon vitale universiteit heeft ambities! Een aantal faculteiten, zoals Wijsbegeerte en Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap en een aantal onderzoeksinstituten, zoals het Zernike Institute for Advanced Materials, behoren tot de beste van de wereld. Veel mensen denken dat het onderzoek naar nieuwe energiebronnen en nieuwe toepassingen, zoals de volgende generatie zonnecellen, op een technische universiteit (Delft of Eindhoven) wordt gedaan. Toch, zo is onlangs weer gebleken door een prachtige subsidietoekenning aan Kees Hummelen, gebeurt in Groningen baanbrekend onderzoek op dit gebied. Groningse wetenschappers lopen voorop in diverse vakgebieden en zoeken uitdagingen in multidisciplinaire samenwerkingen omdat ze hun bijdrage willen leveren aan het oplossen van grote problemen. Voor de wetenschappelijke staven van de Groningse faculteiten is niets mooier dan zich gesteund weten door hun oud-studenten. De RUG kent op dit moment circa 80.000 alumni. Stel dat elke alumnus jaarlijks € 45 beschikbaar zou stellen aan het wetenschappelijk onderzoek dat zijn of haar oude faculteit verricht... Dat zou een baanbrekende support voor de wetenschappers van de RUG zijn!!!

Tienke Koning

directeur Ubbo Emmius Fonds

Geld voor beurzen

Op 7 maart 2011 vond de feestelijke uitreiking plaats van een aantal beurzen aan studenten van de Junior Scientific Masterclass (JSM) en de topmaster Medical and Pharmaceutical Drug Innovation (MPDI). Dit zijn twee topmasters voor talentvolle studenten die zich alvast willen bekwamen in wetenschappelijk onderzoek. De bench-fee (vergoedingen voor onder meer apparatuur, experimenten of bezoeken aan buitenlandse congressen) voor deze studenten is echter beperkt. In mei 2010 is daarom een belcampagne gehouden, waarbij studenten geneeskunde, tandheelkunde en farmacie telefonisch contact legden met alumni van hun eigen faculteit en hun financiële steun vroegen. Deze actie bracht 21.210 euro op. Bovendien bleek afgelopen najaar de Van der Meer-Boerema Stichting bereid 15.000 euro te doneren ten behoeve van de JSM.

Op de foto vier studenten die een beurs mochten ontvangen. Van links naar rechts: Mariska Sie (voor haar onderzoek naar hersentumoren bij kinderen); Corinna Glasner (voor haar MPDI-onderzoek in de VS naar Alzheimer); Sanna op den Dries (voor haar onderzoek naar levertransplantaatfalen) en Carolien Woolthuis (voor haar onderzoek naar beenmergstamcellen en leukemie). > www.rug.nl/uef

Steun voor Eric Bleumink Fonds

FOTO GERHARD TAATGEN

In december 2010 was er opnieuw een belcampagne onder oud-studenten. Ditmaal voor het Eric Bleumink Fonds (EBF), dat beurzen verstrekt aan excellente studenten uit ontwikkelingslanden. De resultaten waren zeer positief: 260 van de 796 mensen die bereikt werden – bijna veertig procent – wilden geven. In totaal leverde de belcampagne 10.262 euro op.

Ter gelegenheid van het afscheid van rector magnificus en voorzitter van het EBF Frans Zwarts, die opriep als afscheidscadeau te doneren aan het EBF, werd bijna 4.000 euro gedoneerd. De studentenverenigingen Albertus Magnus, Bernlef, Cleopatra, Dionysos, Dizkates, NSG, Unitas en Vindicat omarmden het initiatief van Zwarts en hielden inzamelingsacties tijdens de 'Tour de Frans', Zwarts' afscheidstournee langs de verenigingen. De opbrengst van deze actie was 4.846,05 euro. Wilt u ook doneren aan het EBF? Kijk op www.rug.nl/ebf of maak uw donatie over op rekeningnummer 56.30.98.961.

ALUMNINETWERK ALGEMEEN PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN (AAPW) I.O.

De studierichting Algemeen Pedagogische Wetenschappen zoekt contact met haar alumni voor feedback, kennisuitwisseling, gastcolleges en gezelligheid. Interesse? Mail dan met Mandy Talhout via aapw@rug.nl.

PROFESSOR KEUNING VERENIGING

In de week van **5 t/m 15 mei 2011** viert Ibn Batutta, de studievereniging van ruimtelijke wetenschappen, haar 50-jarig bestaan. Op **14 mei** is er, i.s.m. de Professor Keuning Vereniging, een alumnidag in 'Het Paleis', aan het Boterdiep in Groningen. www.professorkeuningvereniging.nl.

COLUMN1

Op **12, 19 en 26 mei 2011** organiseert Column1 bedrijfsbezoeken in heel Nederland. Dé gelegenheid om je organisatie te promoten en vakgenoten te laten meedenken over een casus. Aanmelden (als bedrijf of bezoeker) kan via info@column1.nl. Donderdag **29 september 2011** viert Column1 haar 15-jarig bestaan met een lustrumcongres in Groningen.

GRONINGER ALUMNIVERENIGING PSYCHOLOGIE

De Groninger Alumnivereniging Psychologie houdt **14 mei 2011** haar jaarlijkse alumnidag in Groningen (Vrijmetselaarsloge, Turfsingel 46). Het programma, met o.a. spreker(s), workshop(s), lunch en borrel begint om 11.00 uur. Aanmelden als lid, € 10,-/jaar, kan via www.rugpsychologie-alumni.nl of alumni.psy@rug.nl.

VESTING

Studievereniging Econometrie VESTING houdt op **19 mei 2011** voor al haar leden en alumni een congres met als thema 'Econometrie in de gezondheidszorg'. Voor **13 juli 2011** staat een alumniactiviteit op het programma. www.vestingalumni.nl.

T.M.F.V. ARCHIGENES

Op **21 mei 2011** houdt T.M.F.V. Archigenes de jaarlijkse autorally, met als thema Bartje – 'Ik bid nie veur bruune boon'n!' – Bartels. En op **18 juni 2011** vindt de Reünie Tandheelkunde Groningen plaats. De inschrijving voor de autorally sluit op 1 mei. www.archigenes.nl of bestuur@archigenes.nl.

MIK

Masters in de Kunsten (MIK) heeft **22 mei 2011** de middagvoorstelling 'Het Avondmenu' in Theater de Engelenbak in Amsterdam. Met voor MIK leden en introducés een rondleiding en een gesprek met theaterdirecteur Pia van den Berg. Aanmelden kan t/m 30 april. www.rug.nl/let/mik.

ALUMNI MOBILAE

U bent welkom op **25 mei 2011** op het jaarlijkse symposium van Studiosi Mobilae. Ook is nog steeds uw medewerking gewenst bij de 'meeloopdagen', waarbij studenten bewegingswetenschappen een dag meelopen met een alumnus. Tot slot zijn we bezig met de archivering van de vereniging. Hebt u materiaal? Laat het ons weten. www.studiosimobilae.nl/alumni of alumnimobilae@studiosimobilae.nl.

Alumnireis Afrika

'Na een tocht met Land Rovers over een redelijk goede weg van zo'n 80 km, vol met spectaculaire beelden van uitgestrekte vlaktes met her en der Maasai-herders met hun kuddes geiten, schapen of koeien, kwamen we aan in het Tarangire Nationaal Park.' Meer lezen over de alumnireis door de Rift Valley in Kenia en Tanzania in januari 2011?

Op www.rug.nl/alumni/reizen vindt u een verslag door een van de deelnemers.

Vragen of twijfels over je loopbaan?

Tijdens het online coachingstraject van het Talent & Career Center kun je vanuit je eigen vertrouwde omgeving én op momenten dat het jou uitkomt worden gecoacht door één van onze loopbaancoaches. Je kunt kiezen uit een traject van een week of drie weken, maar het is ook mogelijk om één dag of een aantal dagen in te kopen. Het Talent & Career Center is gelieerd aan de RUG en heeft ruim twintig jaar ervaring met het begeleiden en coachen van hoger opgeleiden. Ook voor outplacement, een loopbaancheck of individuele coaching kun je bij ons terecht. Wil je meer weten? Kijk dan op de site www.talentcareercenter.nl. Wij dagen je uit het beste uit jezelf te halen!

Herhaalde noodoproep

Alumni RTC gezocht voor bestuur Romanesque

Het bestuur van alumnivereniging Romanesque zoekt dringend versterking. Meld je aan via info@romanesque.nl. of kijk op www.romanesque.nl.

GAN

Het Groninger Andragogen Netwerk (GAN) is een alumnivereniging van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen voor afgestudeerden die zich bezighouden met leren en interveniëren in sociale praktijken. Op **9 juni 2011** houdt René Boomkens de lezing 'Topkitch en Slow Science'; over kritiek van de academische rede. www.gan-groningen.nl of gan.groningen@gmail.com.

GRONINGER SOCIOLOGEN

De afdeling Sociologie houdt **11 juni 2011** een speciale dag voor haar alumni, met o.a. lezingen van Jacques Wallage en Siegwart Lindenberg. Vanaf 11.30 uur in het Bouwgebouw, Grote Rozenstraat 31, Groningen. De kosten zijn ca. € 35,- p.p. (partners welkom). Opgave bij Dinie Oosting, do@oostingadviezen.nl.

Oproep: Nomineer de nieuwe Alumnus van het Jaar!

De Rijksuniversiteit Groningen is trots op haar alumni en wil dit aan iedereen laten zien. Daarom wordt sinds 2009 jaarlijks een bijzondere oud-student(e) onderscheiden: de Alumnus van het Jaar.

Tijdens de afsluiting van het academisch jaar op **1 juli 2011** zal de prijs, een beeld van de Groninger kunstenaar Jan Steen, voor de derde keer worden uitgereikt. De Alumnus van het Jaar 2011 bevindt zich in goed gezelschap. Eerdere winnaars waren Jeroen Smit (bedrijfskunde, 1986) en Jelle Brandt Corstius (geschiedenis en journalistiek, 2004).

De prijs is zowel een uiting van waardering als van aanmoediging, waarbij de alumnus van het jaar:

- een bijzondere bijdrage heeft geleverd aan maatschappij, wetenschap, sport of cultuur
- een inspiratiebron is voor anderen
- geldt als een belofte voor de toekomst.

Kent u een alumnus die in aanmerking komt voor de onderscheiding Alumnus van het Jaar 2011? Geef hem of haar dan op vóór **16 mei 2011** bij de afdeling Alumni-relaties en Fondswerving: y.m.jordens-streng@rug.nl of tel. (050) 363 46 84. Meer informatie over de verkiezing van de Alumnus van het Jaar 2011 is te vinden op www.rug.nl/alumni.

Liefde in Groningen

Veel oud-studenten hebben niet alleen kennis, maar ook een partner overgehouden aan hun studietijd in Groningen. Bijna eentiende van alle RUG-alumni is getrouwd of leeft samen met een medealumnus. In de romantische maand februari werden alumni via Facebook en LinkedIn benaderd en gevraagd hun liefdesverhaal op te sturen voor de 'Alumni find love'-wedstrijd. Van twee van de inzenders publiceren we hier hun verhaal. Geeta Thuraisingam (Msc. International Business, 1999) uit Maleisië won de eerste prijs met haar onderstaande verhaal. De tweede prijs is voor Jerome E. Wirawan (M.A. International Organizations & International Relations, 2010) uit Indonesië. Een derde verhaal, van Yuqin Lu (Msc. Business Administration, 2009) uit China, staat gepubliceerd onder 'Actueel' > op www.rug.nl/alumni.

Volgende thema: 'de ontmoeting'

Voor de volgende *Broerstraat 5* – die verschijnt op 2 juli – zijn we als redactie op zoek naar nieuwe verhalen over bijzondere studieherinneringen. Was het thema deze keer 'alumni find love', voor het zomernummer vragen we u uw herinneringen aan 'de ontmoeting' naar ons te sturen. Welke ontmoeting tijdens uw studietijd heeft uw leven een nieuwe wending gegeven? Was het een huisgenoot, een docent of misschien een medestudent die een onuitwisbare indruk op u heeft achtergelaten? Stuur uw verhaal van maximaal 350 woorden naar redactieB5@rug.nl. De mooiste, leukste of meest intrigerende inzending wordt gepubliceerd in *Broerstraat 5*.

Eerste prijs

Geeta Thuraisingam

Bond beyond any language

I met my husband, Dr Serge Bayala, at the University of Groningen in December 1998, just one week before I was supposed to leave Groningen to go to Stirling to continue with the MSc Programme. He had just arrived in Groningen to start his PhD research in Financial Management at the RUG. We met through a Burkinese who was my roommate at that point of time in Groningen. It was love at first sight.

Though we had difficulties with the language as he spoke French and I spoke English, we instantly felt a bond of love, which was beyond any language. After one week together, I decided to stay in Groningen until my programme in Stirling University began in February 1999. We kept in touch and when I finished the MSc programme in the UK, I came back to Groningen for the graduation. After applying to over 78 companies in Europe for jobs, I managed to get a job with the Zernike Group in Groningen and thus, our destiny together was sealed. With me working in Groningen and Serge working on his PhD in Groningen, we managed to stay together although we went through separations every 6-7 months a year as Serge had to return to Burkina Faso to lecture at the University of as part of his commitment to his PhD programme. We got married in Malaysia and in Burkina Faso in 2002 with the blessings of our dearest families from Malaysia, Groningen and Burkina Faso.

Today, we have three beautiful children ages 7, 5 and 1, and we are still very much in love. We plan to celebrate our 25th (silver) anniversary in Groningen where we found love without barriers. Groningen will go down in our family history as our "love nest". We thank our RUG family for supporting our love all these years.

Tweede prijs

Jerome Eugene Wirawan

The Story of Lea and Luigi

She was wearing a pink square-pattern blouse, black skirt, and brown boots. Her shoulder-length, charcoal hair was pinned up with a clip near her ear. I couldn't take my eyes off her. Apparently she felt me looking at her. As she was reaching for the door at a church in the southern part of Groningen, she paused, turned around, and looked straight at me. At that moment, I knew I just found a treasure.

Later I discovered that her name is Lea, a PhD student in chemistry at the Rijksuniversiteit Groningen. She comes from the same country as me. However, I realized that I had already someone waiting back home, and so did Lea. But the feelings I have for her, in reality, never fade out. When the time came to finish the last chapter of my thesis, in the spring of 2010, I asked her whether I could finish my thesis at her office in the Zernike complex. She said yes. So, at daylight I worked on my thesis, and when it got dark I accompanied her to her house. Every night, we rode our bike side by side.

One afternoon, we went to De Spieghel. In that cosy jazz cafe I asked her if there was a possibility for us to have a serious relationship. 'Luigi, I would love to and I care so much for you. But I'm already engaged. I really appreciate your feelings toward me,' she replied. After that moment, nothing changed. Days went by like before and I still came to her office regularly. Until one day, she tells me that she can't stop thinking of my proposal. And later that night, in front of her house, she kisses me. From that moment, we agreed to have a relationship as soon as we put an end to our previous ones back home.

Time went so fast when we were together. At the end of the summer of 2010, I finished my studies and I had to go back to my country. On my last day in the Netherlands, she accompanied me to Schiphol airport. She looked tough and said goodbye to me. But as I was waiting for the plane to depart, she called me from the train back to Groningen. She broke down in tears and promised to catch up with me as soon as she finished her studies, so that we can live together. As for now, I'm still waiting for her and we are busy organizing our wedding in the autumn of 2011.

Als bruggenbouwer pur sang voelt HRM-manager Jos Otter (42) zich als een vis in het water bij de Carint Reggeland Groep in Hengelo. Zij doet niets liever dan mensen bij elkaar brengen, samen bouwen aan iets nieuws. Op zoek naar verdieping van haar vak volgde ze de opleiding HR Strategie bij AOG School of Management. 'Sommige uitspraken die ik daar hoorde kunnen zo op een tegeltje.'

Jos Otter viel met haar neus in de boter toen ze aan de slag ging bij de Twentse zorgorganisatie Carint Reggeland Groep in Hengelo. Na verschillende banen op P&O-gebied begon ze in 2009 bij deze organisatie, die twee jaar daarvoor was gefuseerd. Ze richt zich er op een combinatie van zorg, welzijn en wonen. 'Vanuit mijn vakgebied is het heel leuk om zo'n proces mee te maken en mee te sturen. Mijn eerste taak was het opnieuw op de kaart zetten van het opleidingsaanbod. Veel lijnmanagers regelen hun opleidingen zelf. Ik wil mijn collega's verleiden dat voortaan via de afdeling Opleidingen te doen. Afdwingen werkt in mijn optiek niet. Dan krijg je alleen maar weerstand. Dit is namelijk onderdeel van een cultuuromslag: je kunt mensen niet dwingen samen te werken, dat moeten ze zelf willen.'

Ze beperkt zich niet tot opleidingen. Ook stuurt ze sinds kort de HRM-functionarissen aan die op de verschillende locaties in Twente werken. 'Ik breng iedereen op allerlei gebieden bij elkaar. Zeker in de fase waarin de organisatie nu zit is dat heel belangrijk.' Daarnaast is ze bezig met het optuigen van een intern klasje om al de kennis en ervaring die aanwezig is binnen de organisatie bij elkaar te brengen.' Otter: 'Dan gaat het over kwaliteit, opleiding, HRM-kennis, maar ook over de ervaring van locatiemanagers, zorgdirecteuren en de Raad van Bestuur. We zijn een lerende organisatie en kunnen elkaar dus veel bieden.'

Snoepwinkel

Van huis uit heeft Otter geen P&O-opleiding. 'Ik heb de School voor Journalistiek in Zwolle gedaan en heb daarna een post-HBO-opleiding Bedrijfskunde in Enschede gevolgd.' Via het uitzendwerk rolde ze al vrij vlot in het personeelswerk. 'Ik heb bij een advocatenkantoor in Enschede een P&O-afdeling verder vormgegeven. Heel leerzaam natuurlijk. Maar daarna kon ik me daar niet meer ontwikkelen.' Ze ging op zoek naar een grotere club en kwam terecht bij de NS. 'Een geweldig bedrijf. Voor een HRM-adviseur is dat echt een snoepwinkel. Sterk mensgericht, met veel ruimte voor het ontwikkelen van mensen. Helemaal goed. Maar ja, als je verder groeit bij de NS zul je op een gegeven moment naar het hoofdkantoor in Utrecht moeten. Daar zag

HR Strategie

ik tegenop. Toen ik dan ook benaderd werd voor een baan in de regio, kwam ik uit bij OAD Reizen.’ Een daverende vergissing, bleek al snel. ‘Het voelde achteraf tijdens het sollicitatiegesprek al niet goed, hoewel het een leuk bedrijf was met een mooie HR-afdeling, Toch ben ik na zeven maanden vertrokken. We hadden geen gedeelde visie, geen gedeelde plannen. Er was geen klik en dan kun je niet goed werken. Dan kun je beter weggaan.’

Ze freewheelde een tijdje, totdat ze haar oog liet vallen op de pas gefuseerde zorgorganisatie Carint Reggeland Groep. ‘Ik wist meteen dat ik hiér wel goed zat. Vanuit de zakelijke dienstverlening kan ik zoveel brengen. Ik was vanuit het bedrijfsleven gewend dat de klant niet alleen koning is, maar zich ook koning moet vóelen. Het verschil met mijn nieuwe werk is dat klanten cliënten zijn die medicijnen nodig hebben of steunkousen. Of soms op een gesloten afdeling moeten wonen. Ik vind het belangrijk dat die cliënten zich ook koning voelen. Die kant gaat het nu op in de zorg. Ook in de omgang met elkaar, als collega’s, is het van belang dat we meer samenwerken. Niet altijd kijken naar wát we moeten doen maar ook hóe we het moeten doen. Die omslag vindt nu plaats en ik vind het super om daar vanuit mijn ervaring een bijdrage aan te leveren. Dan gaat het weer om mensen bij elkaar brengen en leren van elkaar.’

Plaatsen der ontmoeting

Ondanks haar ervaring op HR-gebied vond ze haar basis te smal. Kort nadat ze in Hengelo was begonnen, ging ze op zoek naar verdieping. ‘Ik had nooit een echte P&O-opleiding gevolgd. Via via hoorde ik van de opleiding HR-Strateeg bij AOG School of Management. Dat bleek nu precies te zijn wat ik zocht. Ik wilde na de hbo graag iets doen op universitair niveau, maar tegelijkertijd wilde ik iets leren dat ik kon toepassen in de praktijk. Dat bleek een prima combinatie te zijn.’

Otter is positief over de opzet van de tweedaagse

modules. ‘Dan kun je heerlijk theorie tanken. Ook vond ik de docenten zeer inspirerend. Ik heb vaak gedacht: kom maar eens mee naar Hengelo om met onze Raad van Bestuur te sparren over HRM in de zorg.’

In 2010 rondde ze de opleiding af. ‘Eerst wilde ik een zomer rust, maar daarna merkte ik al snel hoe nuttig de opleiding was geweest. Een uitspraak van AOG-docent Peter van de Boom haal ik nog vaak aan: ‘Zorg voor plaatsen der ontmoeting.’ Dat kan wat mij betreft zo op een tegeltje. Zorg ervoor dat mensen bij elkaar komen en dat ze samen bouwen aan de organisatie. Dan komt meteen mijn passie als bruggenbouwer weer boven.’ Ook denkt ze met plezier terug aan de lezing van RUG-hoogleraar Janka Stoker over leiderschap. ‘Dat vond ik zo inspirerend: juist in mijn sector gaat het om dienend leiderschap. Leiding geef je niet vanuit een positie van macht, maar om de organisatie oprecht te faciliteren zodat iedereen zijn werk goed kan doen. Zodat mensen het leuk vinden om samen te werken en samen meer bereiken dan ze alleen zouden kunnen. Dat vind ik een prachtig principe. Ik mail nog vaak artikelen van Stoker door naar collega’s.’

Inmiddels denkt Otter na over een vervolgtraject. ‘Ik ben van plan de hele master van AOG School of Management te gaan doen. Maar dan wel graag bij mijn huidige werkgever. Het lijkt me namelijk het leukst om een onderzoek te gaan doen binnen onze eigen organisatie, zodat ik de resultaten meteen kan toepassen.’

TEKST >

MARJAN BROUWERS

FOTO >

ANNABEL JEURING

Nieuwe naam: AOG School of Management

AOG School of Management is de nieuwe naam van de opleidingsinstituten Academie voor Management en AOG Academische Opleidingen. Managers en professionals kunnen zich bij AOG School of

Management verder ontwikkelen op strategisch niveau. In samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen wordt een veelzijdig palet aan opleidingen aangeboden. Daarbinnen staat het groeps-

gewijs leren, de klassieke Universitas, centraal. Deze vorm van co-creatie stimuleert, prikkelt en daagt uit tot zelfontplooiing. Door verdieping van inzichten ontwikkelen deelnemers hun leiderschap.

STARTDATA

Woensdag 30 maart 2011

Master of Science
Bedrijfskunde (MSc/drs.)

Maandag 4 april 2011

Kopstudie MBA

Maandag 4 april 2011

Talent &
Organisatieontwikkeling

Woensdag 6 april 2011

HR-Strateeg

Woensdag 13 april 2011

Strategisch
Programmamanagement

Donderdag 28 april 2011

Bestuurlijk Leiderschap

Woensdag 25 mei 2011

Business Strategy Course

Donderdag 26 mei 2011

Merkmanagement

Donderdag 26 mei 2011

Public Strategy Course

Dinsdag 31 mei 2011

Strategisch Beleidsadvies

MEER INFORMATIE

> www.aog.nl

Geert Boering ontvangt Sacha Tanja Penning

Emeritus hoogleraar kaakchirurgie Geert Boering ontving op 12 januari 2011 de Sacha Tanja Penning. Dat gebeurde bij de opening van de kunstbeurs 'Real Is Me 11' in Amsterdam uit handen van juryvoorzitter Wim Pijbes, directeur van het Rijksmuseum en RUG-alumnus. Boering kreeg de prijs voor zijn jarenlange (en belangeloze) inzet om de collectie academieportretten van de RUG fors uit te breiden. Hij blies de traditie nieuw leven in, versoepelde de regelgeving (zoals accepteren van schenking bij leven), stelde portfolio's van goede portretschilders samen, wierf schenkers in-spe en zorgde ervoor dat de RUG een ANBI-instelling werd, wat belastingtechnisch gunstiger is. Als gevolg van zijn inspanningen beschikt de universiteit nu over een uitgebreide (en zich uitbreidende) staalkaart van hoogwaardige hedendaagse portretkunst.

> www.rug.nl/museum/galerij

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

5 april 2011

prof.dr. H.P.H. (Berry) Kremer
Neurologie

12 april 2011

prof.dr. M.S. (Marco) Cune
Orale functieleer

19 april 2011

prof.dr. M.Y. (Marjolein) Berger
Huisartsgeneeskunde

10 mei 2011

prof.dr. M.A. (Massimo) Mariani
Cardiothoracale chirurgie

17 mei 2011

prof.dr. A.K. (Bert) Groen
Kindergeneeskunde, i.h.b. systeembio

31 mei 2011

prof.dr. W.J. (Willem) van Son
Nefrologie

14 juni 2011

prof.dr. C.P. (Cees) van der Schans
Revalidatiegeneeskunde

21 juni 2011

prof.dr. A.A. (Adriaan) Voors
Cardiologie

ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE

26 april 2011

prof.dr. M.P. (Marcel) Timmer
Economische groei en ontwikkeling

24 mei 2011

prof.dr. A. (Albert) Boonstra
Information Management

LETTEREN

7 juni 2011

prof.dr. M.S. (Monika) Schmid
Engelse taalkunde

7 juni 2011

prof.dr. S.I. (Sebastian) Sobecki
Engelstalige letterkunde en cultuurkunde van de Middeleeuwen

RUIMTELIJKE WETENSCHAPPEN

28 juni 2011

prof.dr. F.M.D. (Frank) Vanclay
Culturele geografie

26e jaargang

1e nummer/april 2011
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaal magazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Internet

www.rug.nl/broerstraat5

Redactie

Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Yvonne Jordens-Streng
Bert Wolfkamp

Hoofredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Habo DaCosta, Vianen
Oplage 69.000

Adreswijzigingen

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Alumnirelaties RUG

Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 30 61
alumni@rug.nl

Latijn als academische voertaal

Het Latijn was eeuwenlang wat nu het Engels is: de onderwijstaal van de universiteit. Studenten konden vroeger gemakkelijk in het buitenland studeren, want overal werden vakken in het Latijn gegeven. Of je nu naar Bologna ging, naar Oxford of naar Groningen: je kon jezelf altijd redden in het Latijn.

Veel van die geschiedenis van het Latijn als academische voertaal is terug te vinden in het door RUG-latinist dr. Zweder von Martels geschreven boek *Non Scholae Sed Vitae* ('niet om

het leren gaan we naar school, maar om het leven...'), dat onlangs verscheen ter gelegenheid van het afscheid van Frans Zwartz als Rector Magnificus van de RUG.

Het fraai vormgegeven boek bevat veel anekdotes over het gebruik van het Latijn, waaronder het verhaal van de 18e eeuwse grafsteen uit Sappemeer voor... een hond! Gerard Heerkens, de eigenaar van de hond en tevens alumnus van de RUG, laat ons in sierlijk Latijn weten dat zijn trouwe metgezel hem vergezelde naar de oevers van de Maas, de Rhone en de Tiber, hem behoeftte voor een aanval van rovers in Calabrië en samen met hem schipbreuk leed bij Corsica.

Non Scholae Sed Vitae is voor € 5,95 te koop en te bestellen bij de Universiteitswinkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 39, tel. (050) 363 27 00 of universiteitswinkel@rug.nl.

rijksuniversiteit
groningen

Universiteitswinkel

Koop deze duurzame gadgets in de webshop van de Universiteitswinkel!

www.rug.nl/winkel

Aluminium lamp met 9 witte LED's
Inclusief batterijen € 9,95

Mini solar lader inclusief oplaadbare accu. Mini-USB-stekker voor Iphone of Blackberry

(ook geschikt voor andere telefoontypen) € 19,95

Douche coach met handdoek

gemaakt van bamboe € 19,95

De hele maand april 20% alumnikorting!

Gebruik hiervoor de kortingscode PAQF.

Universiteitswinkel
Oude Kijk in 't Jatstraat 39
www.rug.nl/winkel

Bestellen
T (050) 363 27 00
F (050) 363 72 00
E universiteitswinkel@rug.nl

www.rug.nl/winkel

11 februari t/m 8 mei 2011

dinsdag t/m zondag geopend van 13-17 uur m.u.v. feestdagen

Nu te zien!

Bliep!
Bliep!

een reizende
een reizende

tentoonstelling over
tentoostelling over

geluid uit de computer
geluid uit de computer

rijksuniversiteit groningen universiteitsmuseum

MOVING MACHINES

Moving
Machines

Installaties van Paul van Twist

www.rug.nl/museum

Creatief, goed met de handen en een doktersdiploma op zak. De een werd er plastisch chirurg mee, de ander beeldhouwer.

HANS-PETER ZWEEP (47)

STUDIE > geneeskunde 1981-1988

WERK > plastisch chirurg in Tergooizekenhuizen Hilversum/Blaricum

HUIS > jaren twintigwoning in Bilthoven

HUISHOUDEN > getrouwd met RUG-alumna rechten Karin Hoekstra (46), gerechtsauditeur; dochters Anne-Laure (11) en Fleurine (8)

BELASTBAAR JAARINKOMEN > 197.500 euro

'Mensen vinden het spannend om te horen wie er zoal bij je komt, als je plastisch chirurg bent in het Gooi. Maar daar ga ik natuurlijk niks over zeggen. Ik ga ook niet in op verzoeken van tijdschriften, of ik wil oordelen over wat Linda de Mol of Robert ten Brink hebben laten doen, of zouden moeten laten doen. Wat ik kan zeggen is: Gooische vrouwen hebben ook wel eens huidkanker, of ze snijden zich in de hand. Dan komen ze naar een algemeen ziekenhuis als het Tergooi. Maar vrouwen die we op tv zien, zoeken voor een cosmetische ingreep doorgaans toch liever de privacy op van een privékliniek. Wij doen esthetische, maar vooral veel reconstructieve chirurgie. Dat ik plastisch chirurg wilde worden wist ik vrij snel toen ik in de studie leerde over schisis, de hazenlip. Dat maakte diepe indruk. En ik had de creatieve inslag die je nodig hebt voor deze vorm van chirurgie. Ik was als kind altijd bezig met de handen. Knippen, plakken, tekenen, schilderen. Je moet er wel wat voor doen om plastisch chirurg te worden, je moet een behoorlijk cv hebben. Mijn opleidingsplaats kreeg ik in 1992, toen ik al drie jaar was afgestudeerd als basisarts. Sinds 2001 werk ik in Hilversum in een maatschap van drie man. Ik ben generalist. Maar natuurlijk heb ik wel mijn voorkeuren. Ik heb iets met reconstructieve aangezichtschirurgie. Als iemand huidkanker heeft en je snijdt iets weg onder een ooglid, kun je én de functie van het ooglid behouden én het tegelijkertijd weer mooi maken met zogenaamde plastiekjes. Je ziet nauwelijks dat er gesneden is. Maar ook de esthetische kant van de aangezichtschirurgie spreekt mij aan. Oogleden doen wij heel veel, dat wordt steeds populairder. Ik denk dat de ooglidcorrectie de meest dankbare esthetische operatie is die ik ken. Kleine actie, weinig risico, altijd een succes. Borstchirurgie in al zijn vormen doe ik ook graag. Vergroten, verkleinen, reconstrueren. De vrouwelijke vormen terugbrengen of verbeteren, dat is prachtig werk. Het is *happy surgery*.'

TEKST >
ELLIS ELLENBROEK
FOTO (R) >
ELMER SPAARGAREN

MARGOT PISTOR-HENDRIKS (47)

STUDIE > geneeskunde 1982 - 1991

WERK > beeldhouwer

HUIS > vrijstaand huis in Blaricum

HUISHOUDEN > getrouwd met Peter Pistor (56); dochters Charlotte (19), Annemijn (18) en Marit (16)

BELASTBAAR JAARINKOMEN > 24.000 euro

www.margotpistor.nl

'Ik was lid van het corps en dacht: ik moet toch ook eens anderen zien dan alleen die Vindicaters. Ik moet met de bevolking integreren. Als kind deed ik veel met klei. Bij wat nu het Kunstencentrum heet, aan de Walburgstraat, ben ik gaan pottenbakken. Maar in een zaaltje daarnaast zag ik mensen modelboetsen. Dat was het! Het ontzag voor het menselijk lichaam, dat ik tijdens mijn studie kreeg, kon ik in klei en was vertalen. Ik ben het altijd blijven doen, ook in stresstijden. Ik wilde ontwikkelingswerk gaan doen, groot worden in het kankeronderzoek, nooit trouwen of kinderen krijgen en al helemaal niet in een verpleeghuis werken. Maar alles liep anders. Ik leerde mijn man kennen en in het jaar dat ik afstudeerde ben ik getrouwd en kreeg ik een kind. De tropen raakten van de baan, ik zou huisarts worden. Voor de baby had ik een fulltime crèche geregeld. Maar ze werd geboren en het eerste wat ik zei was: "Zeg die crèche maar af." Ik werd gevraagd om als basisarts waar te nemen in een verpleeghuis. En natuurlijk was dat hartstikke leuk. De stank, de poep en de plas die mij als coassistent zo tegenstonden, werden ineens bijzaak. Ik heb in verschillende huizen gewerkt. Ik besloot de opleiding voor geregistreerd verpleeghuisarts te gaan doen. Ik was net begonnen, toen mijn man zijn hartklep gescheurd bleek te zijn. Met in mijn achterhoofd dat ik straks het geld misschien moest binnenbrengen, wou ik doorgaan met de opleiding. Maar uiteindelijk werd het te zwaar. In 2001 heb ik de stekker eruit getrokken. Ik besloot een poos alleen nog maar leuke dingen te doen. Tennissen, tuinieren en het beeldhouwen naar een hoger plan tillen. Er kwam iemand naar me toe die zei: "Jij maakt toch beelden?" Ineens had ik een expositie op de Herengracht in Amsterdam. Mijn vader heeft de sokkels nog getimmerd, mijn zusje visitekaartjes gemaakt. Voor ik het wist groeide het beeldhouwen – ik giet nu vooral brons – uit tot serieus werk en tot iets wat ik niet meer los wilde laten.'

Beelden van Margot Pistor zijn tot 24 april te zien in de hal van het Universitair Medisch Centrum Groningen